

UZASADNIENIE

Potrzeba i cel uchwalenia projektowanej ustawy

Projekt ustawy zawiera pakiet rozwiązań, które ułatwią zatrzymywanie wody i poprawią dostępność zasobów wodnych w Polsce w celu łagodzenia negatywnych skutków, jakie niosą ze sobą coraz dłuższe okresy suszy.

Głównym celem ustawy jest wprowadzenie do systemu prawnego rozwiązań, które pozwolą na uproszczenie oraz przyspieszenie prac związanych z przygotowaniem do realizacji przedsięwzięć retencyjnych mających na celu ograniczenie skutków suszy w Polsce. Ustawa – poprzez zmiany w innych ustawach – wprowadza również rozwiązania sprzyjające zatrzymywaniu wody w środowisku – w lasach, na terenach rolniczych oraz na obszarach zurbanizowanych.

Ustawa jest wynikiem prac zespołu międzyresortowego, kompleksowo zajmującego się problemem suszy w Polsce oraz wynikiem konsultacji we wszystkich województwach w ramach Programu „Stop Suszy” (wpłynęło około 400 uwag).

W Polsce w ostatniej dekadzie obserwuje się częstsze występowanie suszy i problemów związanych z tym zjawiskiem. Scenariusze zmian klimatu oraz obserwacje wskazują na pogłębienie się skali tego zjawiska, skracanie okresów między okresami suszy w porównaniu do wielolecia oraz coraz dłuższego trwania okresów suszy w ciągu roku. Negatywne skutki suszy w Polsce odczuwane są w szczególności w pasie środkowej Polski, jednak problem jest coraz bardziej dotkliwy na terenie pozostałej części kraju. Polska znajduje się na przedostatnim miejscu w Europie pod względem zasobów wodnych. W Polsce na jednego mieszkańca przypada około 1600 m³/rok (ilość wody odpływającej z danego kraju na jednego mieszkańca na rok). W trakcie suszy wskaźnik ten spada poniżej 1000 m³/rok/osobę. Średnia wartość ww. wskaźnika w Europie jest prawie 3 razy większa i wynosi ok. 4500 m³/rok/osobę. Biorąc powyższe pod uwagę nasz kraj należy do grupy państw zagrożonych deficytem wody.

Niedobór opadów w Polsce utrzymuje się już od kilku lat, z wyłączeniem pojedynczych wilgotnych miesięcy. W związku z tym systematycznie zmniejszają się zasoby wód powierzchniowych oraz pogarsza się sytuacja hydrologiczna kraju. Zimowy sezon 2019/2020 był ciepły i bezśnieżny, za wyjątkiem obszarów górskich (gdzie, z kolei odnotowano małą pokrywą śnieżną), co z kolei nie pozwoliło na uzupełnienie i odbudowę zasobów wodnych po bardzo suchym 2019 r. Wobec tego stan suszy na przełomie I i II kwartału 2020 r. wystąpił na większym obszarze kraju niż w analogicznym okresie w 2019 r. Zjawisko suszy o katastrofalnych skutkach dla rolnictwa i przemysłu oraz zaopatrzenia w wodę niektórych regionów kraju zmniejszyło się dzięki opadom w II kwartale. Niemniej jednak w III kwartale 2020 roku susza cały czas występowała.

Konsekwencją suszy może być ograniczony dostęp do odpowiedniej ilości wody na potrzeby produkcji rolnej i przemysłu, zwłaszcza elektroenergetycznego. Utrudniony może być również pobór wody ze

zbiorników retencyjnych do celów przemysłowo-komunalnych. Skutki suszy hydrologicznej szczególnie odczuwalne są na śródlądowych drogach wodnych, na których ruch barek z ładunkami może być znacznie ograniczony. W wyniku suszy hydrogeologicznej obniżyły się zwierciadła wód podziemnych, a przydomowe płytkie ujęcia wód w wielu miejscach kraju wysychały. Susza, obok powodzi, jest zatem jednym z najbardziej dotkliwych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę. W art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1897) susza została wskazana jako jedna z katastrof naturalnych (zdarzenie związane z działaniem sił natury), które może eskalować do klęski żywiołowej.

Należy przeciwdziałać skutkom suszy w sposób zaplanowany i kompleksowy, wdrażając działania zwiększające odporność obszarów ryzyka (sektorów gospodarki, społeczeństwa i środowiska) na powstawanie strat i realizować także zadania łagodzące skutki suszy. Obecnie opracowywane są strategiczne dokumenty planistyczne poświęcone ograniczaniu skutkom suszy. Są to dokumenty wieloletnie wyznaczające najważniejsze działania i inwestycje w skali kraju na kilka lat. Obecna sytuacja hydrologiczno-meteorologiczna wskazuje na konieczność przyspieszenia prac nad realizacją inwestycji związanych z przeciwdziałaniem skutkom suszy.

Jednym z działań służących ograniczaniu skutków suszy, przynoszących wymierny efekt jest realizacja inwestycji zwiększających retencję wodną, czyli przedsięwzięć obejmujących budowę, przebudowę lub zmianę sposobu użytkowania urządzeń wodnych. Przedsięwzięcia te powinny mieć na celu zachowanie, tworzenie i odtworzenie systemów retencji wód lub zapobieganie obniżaniu poziomu wód powierzchniowych i podziemnych. Propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych stanowią, zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, z późn. zm.), zwanej dalej „Prawem wodnym”, jeden z elementów planu przeciwdziałania skutkom suszy.

Jedną z najistotniejszych przeszkód dla szybkiej realizacji inwestycji hydrotechnicznych i mniejszych zadań retencyjnych służących przeciwdziałaniu skutkom suszy stanowi wieloetapowy i długotrwały cykl przygotowania przedsięwzięcia od strony formalnej. Aby rozpocząć realizację należy pozyskać wiele decyzji i opinii, a przede wszystkim pozyskać nieruchomości, na których obiekt taki będzie zlokalizowany.

Projekt ustawy ma na celu wprowadzenie ułatwień proceduralnych umożliwiających sprawną realizację ważnych z punktu widzenia interesów państwa i społeczeństwa projektów budowy, przebudowy lub zmiany sposobu użytkowania małych i dużych urządzeń wodnych służących ograniczeniu występowania zjawiska suszy w Polsce. Należy wskazać, że niniejsza ustawa ma usprawnić realizację działań zmierzających do odtworzenia obszarów mokradeł, jak również zwiększenia retencji w zlewni.

Rozwiązania przewidziane w projekcie ustawy mogą pozytywnie wpłynąć na realizację planowanych oraz rozważanych do realizacji inwestycji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (PGW

WP), obejmujących zadania związane ze zwiększeniem retencji zlewni na obszarach wiejskich (na łączną kwotę 145 756 000 zł) oraz pozostałe działania inwestycyjne. Przewiduje się, że przedmiotowa ustawa usprawni również realizację inwestycji prowadzonych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, parki narodowe oraz jednostki samorządu terytorialnego. Ponadto realizacja inwestycji na zasadach określonych w niniejszym projekcie ustawy będzie możliwa w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego w rozumieniu ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 711, z późn. zm.).

Realizacja inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy pozwoli na wzmocnienie zasobów wodnych kraju w skali umożliwiającej zaspokojenie potrzeb społeczeństwa i gospodarki, z poszanowaniem stanu środowiska naturalnego. Inwestycje te są ważne dla zapewnienia wzrostu gospodarczego Polski. Zasadnicze skrócenie ścieżki pozyskiwania niezbędnych pozwoleń przyczyni się do efektywnego wydatkowania środków publicznych.

W myśl art. 31 ust. 3 Konstytucji RP ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla ochrony m. in. środowiska, życia i zdrowia oraz wolności i praw innych osób. Natomiast art. 74 ust. 1 i 2 Konstytucji RP stanowi, iż władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom, a ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych. Doświadczenia z ostatnich lat występowania zjawiska suszy dowodzą, iż konieczne i celowe jest umożliwienie realizacji w trybie nadzwyczajnym inwestycji priorytetowych dla zabezpieczenia kraju i obywateli przed skutkami suszy.

Zasadne jest z punktu widzenia uproszczenia procesu inwestycyjnego stworzenie takiego mechanizmu, w którym podmiot realizujący określone przedsięwzięcie będzie miał możliwość wykonania go w możliwie najkrótszym terminie, z uwzględnieniem zarówno interesu jednostki, jak i bezpieczeństwa państwa. Taką regulację przewiduje projektowana zmiana. Planowane ograniczenia praw własności obywateli rekompensowane mają być słusznym odszkodowaniem.

Zakłada się wpływ rozwiązań przewidzianych w projekcie ustawy na podmioty zaangażowane w realizację inwestycji prowadzonych na podstawie niniejszej ustawy, a więc na: PGW WP, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, parki narodowe, województwa, powiaty, gminy, partnerów prywatnych oraz na właściwych wojewodów, jako organy wydające decyzję o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy.

Projektowana ustawa będzie również dotyczyć właścicieli, użytkowników wieczystych gruntów oraz osób, którym przysługują ograniczone prawa rzeczowe i prawa obligacyjne do nieruchomości objętych inwestycją.

W części ustawa odnosi się również do organów wydających „decyzje pomocnicze” dla realizacji inwestycji, tj. zgodę wodnoprawną, decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia.

Przygotowanie inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy wymaga wszczęcia szeregu postępowań administracyjnych, których ostateczne i prawomocne zakończenie może trwać nawet kilkanaście miesięcy. Dlatego projekt ustawy przewiduje szereg uproszczeń w procedurze przygotowania i realizacji inwestycji, które obejmują w szczególności:

- 1) ustalenie specjalnego trybu uzyskiwania pozwolenia na realizację inwestycji związanej z przeciwdziałaniem skutkom suszy przez:
 - a. skrócenie terminów na dokonanie przewidzianych prawem uzgodnień i opinii, a także na wydawanie niezbędnych prawem decyzji, w tym zgód wodnoprawnych i decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
 - b. skrócenie terminów na zaskarżanie tych decyzji, w tym wniesienie odwołania od decyzji,
 - c. nadanie z mocy ustawy decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności,
 - d. przyspieszenie terminów sędowo-administracyjnych przy rozpatrywaniu skarg na te decyzje,
- 2) uzyskanie decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy będzie równoznaczne z uzyskaniem decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz pozwolenia na budowę w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo Budowlane (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, z późn. zm.), zwanej dalej „Prawem budowlanym”,
- 3) wprowadzenie ułatwień proceduralnych przy wydawaniu decyzji na podstawie niniejszej ustawy w zakresie ustalania stron postępowania, w szczególności w odniesieniu do właścicieli nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym, możliwości zawiadamiania stron o wydanej decyzji w formie obwieszczenia,
- 4) likwidacji wymogu uzyskiwania dodatkowych decyzji niezbędnych do realizacji inwestycji dotyczących podziału nieruchomości, nabywania niezbędnych nieruchomości w celu realizacji inwestycji, wycinania drzew i krzewów,
- 5) zapewnienia możliwości wejścia na teren nieruchomości w celu podjęcia działań przygotowawczych niezbędnych do realizacji inwestycji, takich jak przeprowadzenie pomiarów, badań lub innych niezbędnych prac.

Poza zmianami dotyczącymi samego procesu inwestycyjnego niniejsza ustawa przewiduje wprowadzenie szeregu rozwiązań mających na celu przeciwdziałanie skutkom suszy, w tym m.in.

w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, o której mowa w art. 269 ust. 1 pkt 1 Prawa wodnego, ułatwień dla indywidualnych podmiotów przy realizacji inwestycji prowadzących do ograniczenia skutków suszy. Docelowa ustawa będzie wspierać rozwój tzw. zielono-niebieskiej infrastruktury, systemów retencji z wykorzystaniem rozwiązań opartych na przyrodzie oraz „odbetonowanie” miast. Działania na rzecz zwiększenia retencji poprawią również poziom bezpieczeństwa poprzez skuteczniejsze zapobieganie zalaniom i podtopieniom, wynikającym z intensywnych opadów deszczu, będących obok suszy konsekwencją zmieniającego się klimatu. Zwiększy się ilość wody służącej do nawodnień w rolnictwie i do wykorzystania w gospodarstwach domowych. Nowe przepisy ułatwią retencję na obszarach Lasów Państwowych. Ułatwienia dotyczyć będą także przekazywania gruntów do zalesień i zwiększania retencji leśnej.

Projekt ustawy przewiduje skrócenie czasu na załatwienie sprawy w zakresie wydawania decyzji wymaganych w procesie inwestycyjnym. Nastąpi bowiem zmniejszenie liczby procedur, związanych z przygotowaniem inwestycji do realizacji. Przykładowo decyzja o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy jest wydawana w terminie 60 dni od dnia złożenia wniosku przez wojewodę. Uzyskanie decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy jest równoznaczne z uzyskaniem decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (wydawanej, gdy brak jest miejscowego planu), która zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. jest wydawana w terminie 65 dni od dnia złożenia wniosku. Brak planu jest powszechnym zjawiskiem na terenach inwestycji hydrotechnicznych. Uzyskanie decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy jest także równoznaczne z uzyskaniem pozwolenia na budowę, wydawanym w zwykłym trybie na podstawie Prawa budowlanego w terminie 65 dni od dnia złożenia wniosku. Tym samym jedną decyzją o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy zastępuje się wydanie dwóch odrębnych decyzji, co łącznie skraca czas procedury o 130 dni. Należy jednak zaznaczyć, że w praktyce terminy wydawania pozwoleń na budowę zależą od sprawności organizacyjnej organów właściwych do ich wydania. Ponadto decyzją o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy zatwierdza się podział nieruchomości. Przed złożeniem wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy inwestor występuje o stosowne opinie i uzgodnienia. Zastosowanie trybu, polegającego na uzyskaniu opinii lub uzgodnienia, zastępuje obowiązek wydawania decyzji administracyjnych przez organy, których termin - w przypadkach skomplikowanych - wynosi zgodnie z Kodeksem postępowania administracyjnego 2 miesiące. Tym samym skraca się okres 2 miesięcy do 14 dni na wydanie uzgodnień lub opinii. W projekcie wprowadzono ułatwienia dotyczące powiadomienia stron o wszczęciu postępowania w sprawie o wydanie decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy przez wojewodę, m.in. poprzez wysłanie zawiadomienia do właścicieli

i użytkowników wieczystych nieruchomości objętych wnioskiem na adres określony w ewidencji gruntów i budynków ze skutkiem doręczenia. Projekt ustawy umożliwi także dokonanie zawiadomienia, w drodze obwieszczenia, w urzędzie wojewódzkim i urzędach gmin właściwych ze względu na lokalizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, w Biuletynie Informacji Publicznej na stronach podmiotowych organów obsługiwanych przez te urzędy, a także w prasie o zasięgu ogólnopolskim. Zaproponowane rozwiązania pozwalają na uniknięcie przedłużania postępowania w związku z koniecznością ustalania stron postępowania oraz ich adresów, a także podejmowania prób skutecznego doręczenia im zawiadomienia. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, wydana zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 2373, z późn. zm.), według zmienianych przepisów będzie wydawana w terminie 45 dni od dnia złożenia wniosku. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, z późn. zm.) termin wydania decyzji w sprawach skomplikowanych, a takie zazwyczaj są decyzje środowiskowe w przypadku realizacji inwestycji wodnych, wynosi 2 miesiące. Oznacza to, że termin ulega skróceniu z 60 dni do 45 dni. W praktyce wydanie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych w przypadku szczególnie skomplikowanych inwestycji hydrotechnicznych może trwać nawet kilka lat. Zakłada się w niniejszej ustawie, że zgoda wodnoprawna, o której mowa w przepisach Prawa wodnego, wydawana będzie w terminie 21 dni od dnia złożenia wniosku, co analogicznie jak w przypadku decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych, skróci czas uzyskania tej decyzji w przypadkach skomplikowanych z 2 miesięcy do 21 dni. Natomiast w przypadku skarg na decyzje, o których mowa w projekcie niniejszej ustawy, sąd rozpatruje skargę w terminie 30 dni od dnia otrzymania akt wraz z odpowiedzią na skargę. Termin rozpatrzenia skargi kasacyjnej na decyzje, o których mowa w niniejszej ustawie, wynosi 2 miesiące od jej wniesienia. W przypadku skomplikowanych inwestycji hydrotechnicznych sądy administracyjne w praktyce rozpatrują skargi nawet do kilku lat. Bardzo istotny jest brak konieczności uzyskiwania od właścicieli gruntów zgody na wejście w teren - oświadczeń o prawie do dysponowania nieruchomością przez inwestora na cele inwestycji. Obecnie, gdy inwestycja jest realizowana w trybie zwykłych przepisów, brak zgody właściciela nieruchomości może całkowicie zablokować realizację takiej inwestycji. Przygotowanie inwestycji, polegającej na budowie suchego zbiornika Racibórz, zostało zablokowane przed 2010 r. przede wszystkim przez brak możliwości wykupu gruntów pod planowaną inwestycję z powodu braku zgód części właścicieli na wejście na teren nieruchomości – brak takich rozwiązań w ustawie z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1812), tzw. specustawy przeciwpowodziowej. Po jej uchwaleniu w 2010 r. przystąpiono do aktualizacji projektu zbiornika i uzyskano w 2012 r. pozwolenie na realizację inwestycji. Niniejsza ustawa pozwoli bez przeszkód wykonać badania geotechniczne i inwentaryzacyjne. Brak specjalnego trybu postępowania utrudnia na etapie projektowania wejście na tereny prywatne celem wykonania

badan z uwagi na konieczność uzyskiwania każdorazowej zgody właścicieli. Uzyskanie takiej zgody trwa do 42 dni. Należy jednak podkreślić, że projekty realizowane w gospodarce wodnej różnią się między sobą, chociażby w zakresie wielkości danego przedsięwzięcia, warunków technicznych projektowanych urządzeń, czy warunków środowiskowych. Dlatego też okres realizacji każdej inwestycji należy rozpatrywać indywidualnie.

Szacuje się, że niniejsza ustawa przyspieszy przygotowanie do realizacji inwestycji średnio o około 180 dni. Istotnym jest jednak fakt, iż projektowane w ustawie rozwiązania proceduralne, związane z uzyskaniem przez inwestora pozwolenia na realizację inwestycji jest jednoznaczne z przyznaniem mu wspomnianego wyżej prawa do dysponowania gruntem pod inwestycję, co daje mu pewność przeprowadzenia inwestycji w ogóle. Takie rozwiązanie, oprócz uniknięcia niekiedy długotrwałych uzgodnień z dotychczasowymi właścicielami gruntów w zakresie wypłaty odszkodowań, pozwala na szybkie rozpoczęcie robót przygotowujących grunt pod inwestycję. Jednocześnie rozpoczyna się procedurę uregulowania stanu prawnego gruntów pod inwestycję wraz z szacowaniem i wypłatą należnych odszkodowań.

W związku z wprowadzeniem do porządku prawnego procedowanych przepisów, nakład pracy gmin, starostw i innych właściwych rzeczowo i miejscowo organów (np. architektoniczno-budowlanych) w niektórych obszarach zostanie zmniejszony, co przełoży się na sprawniejsze ich funkcjonowanie. Przykładowo zastąpienie decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego i pozwolenia na budowę jedną decyzją o pozwoleniu na realizację inwestycji przeciwdziałającej suszy, oprócz skrócenia czasu przygotowania inwestycji, spowoduje, iż organy administracji publicznej nie będą musiały podejmować w tym zakresie żadnych czynności, a więc w zasadzie wyeliminowane zostanie ich zaangażowanie, np. konieczność wydania pozwolenia budowlanego, czy decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Zwiększy się nakład pracy wojewodów w związku z wydawaniem decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji mających przeciwdziałać skutkom suszy. Jednakże wojewoda, jako organ architektoniczno-budowlany pierwszej instancji w sprawach, np. budowli hydrotechnicznych piętrzących, nie będzie musiał wydawać pozwoleń budowlanych, co ograniczy w tym aspekcie nakłady pracy tego organu.

Potencjalny wpływ proponowanych niniejszym projektem zmian Prawa budowlanego na realizację inwestycji „retencyjnych” w obszarze leśnym jest trudny do oszacowania. Czas procedowania wniosków o pozwolenia na budowę jest bardzo różny w zależności od systemu pracy danego starostwa lub urzędu wojewódzkiego, zasobów kadrowych a także ilości wpływających spraw. Zasadniczo można przyjąć, że czas jaki zostanie ograniczony, w wyniku zmian przepisów Prawa budowlanego w proponowanym brzmieniu, jest sumą czasu uzyskiwania decyzji o warunkach zabudowy oraz czas rozpatrzenia wniosku i sporządzania mapy do celów projektowych i projektu budowlanego dla prostych konstrukcji na rowach. Skrócenie tego czasu to co najmniej 6 miesięcy. Obecnie proces budowlany,

prowadzony w oparciu o przepisy dotyczące pozwoleń na budowę oraz dokonywanie zgłoszeń, zakłada minimalny okres 30 dni, w przypadku oczekiwania na ewentualny sprzeciw organu administracji budowlanej. W sprawach, w których konieczne jest obecnie uzyskanie pozwolenia na budowę czas ten może sięgać nawet kilku miesięcy, w zależności od sprawności działania organu, jednak nie jest on krótszy niż 30 dni, który to okres przyjęty został za standardowo potrzebny organom administracji publicznej na wydanie decyzji, nawet w najprostszych sprawach. Wyeliminowanie konieczności uzyskiwania pozwolenia na budowę, czy dokonywania zgłoszenia organowi administracji budowlanej spowoduje, iż realizacja inwestycji zmierzających bezpośrednio do poprawy stosunków wodnych w obszarach leśnych będzie mogła być dokonywana niezwłocznie.

W zakresie zmian przewidzianych w ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 2243, z późn. zm.) w zakresie umożliwiającym przekazywanie Lasom Państwowym terenów znajdujących się w zasobie pod zalesienie, nie zakłada się przyspieszenia realizacji inwestycji.

Przykłady przedsięwzięć, które mogą być realizowane na podstawie niniejszej ustawy o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy:

Przykładowe inwestycje, które planuje realizować PGW WP:

- 1) stopień wodny Niepołomice na rzece Wiśle – stopień wodny w zakresie wody korytovej pozwoli na podniesienie poziomu wód gruntowych w dolinie rzeki oraz retencjonowanie wody na poziomie około 2 mln m³;
- 2) stopnie Lubiąż i Ścinawa na rzece Odrze - stopnie wodne w zakresie wody korytovej pozwolą na podniesienie poziomu wód gruntowych w dolinie rzeki oraz retencjonowanie wody na poziomie około 3 mln m³ (każdy z odcinków Malczyce – Lubiąż, Lubiąż - Ścinawa);
- 3) stopień wodny Pisz na rzece Pisie – stopień pozwoli na dodatkową retencję w jeziorze Roś na poziomie około 20 mln m³ oraz zasilać rzekę Pisę w okresach niżówek.

Przykłady działań podejmowanych w celu zwiększenia retencji i zatrzymania wody lub zahamowania jej odpływu w urządzeniach melioracji wodnych:

1. Obiekty małej retencji

Większość wód jest obecnie retencjonowana w zbiornikach o dużej pojemności. Największy udział w retencji ma 11 zbiorników o pojemności powyżej 100 mln m³ i łącznej pojemności ponad 2 345 mln m³. W obiektach małej retencji (< 5 mln m³) gromadzone jest 826 mln m³. W celu zwiększenia małej retencji wodnej planuje się wzrost liczby niedużych zbiorników, tj. stawów kopanych, w których

mogą być gromadzone wody opadowe, a także wody odpływające z systemów melioracyjnych i źródeł naturalnych. Realizacja tego rodzaju zadań może być prowadzona przez indywidualnych rolników.

2. Zatrzymywanie wody w systemach melioracji wodnych

Ustawa wprowadzi ułatwienia w wykonywaniu urządzeń umożliwiających zahamowanie odpływu wody z istniejących systemów melioracyjnych i zgromadzenie wody poprzez jej zatrzymywanie w tych systemach. Według obliczeń szacunkowych pojemność rowów i cieków melioracyjnych na terenie Polski przekracza 500 mln m³. Odbudowa, modernizacja i budowa nowych urządzeń piętrzących: jazów, zastawek, mniczków, stopni na ciekach melioracyjnych może znacząco przyczynić się do zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych w całym kraju. Jednym z przykładów rozwiązań, których zastosowanie może być ułatwione dzięki ustawie jest wykonanie opracowanego i przetestowanego w Instytucie Technologiczno-Przyrodniczym przenośnego proggu piętrzącego. Dzięki temu urządzeniu można wielokrotnie przez krótki czas piętrzyć wodę w rowie, ułatwiając jej pobór do nawodnień bez konieczności uzyskiwania pozwolenia wodnoprawnego na budowę urządzenia wodnego.

3. Właściwe utrzymanie sieci melioracji wodnych

Dzięki zmianom przewidywanym w ustawie możliwe będzie dokonywanie zmian systemowych postulowanych w odniesieniu do utrzymania sieci melioracji wodnych na użytkach rolnych. System i tworzące go urządzenia melioracji wodnych zostały zaprojektowane i wykonane w drugiej połowie XX wieku (w szczególności w latach 70-tych) w warunkach klimatu, w których głównym problemem był nadmiar wody w okresie wiosennym, uniemożliwiający prace polowe. Nawet jeśli melioracje projektowane były jako nawadniająco-odwadniające, ich obecny stan w większości przypadków uniemożliwia ich wykorzystanie do zatrzymania wody. Obecnie szacuje się powierzchnię użytków rolnych pod melioracjami wodnymi na 34% ich ogólnej powierzchni, w tym 24% użytków ornych i 10% trwałych użytków zielonych. Zaledwie 50% melioracji gruntów ornych i 34% trwałych użytków zielonych jest utrzymywanych, zaś 19% melioracji użytków ornych i 33% użytków zielonych wymaga odbudowy lub modernizacji.

4. Budowa nowych systemów nawadniających

Ustawa będzie wspierać budowę systemów nawadniających. Obecnie można wyróżnić trzy rodzaje systemów nawadniających:

- 1) nawadnianie podsiąkowe z systemem rowów na trwałych użytkach zielonych w nizinach rzecznych z trzema technikami utrzymania poziomu wód gruntowych: kontrolowany odpływ, nawadnianie ze stałym poziomem wody i nawadnianie z regulowanym zmiennym poziomem wody gruntowej;
- 2) nawadnianie ciśnieniowe (najczęściej stosowane w sadach);

3) nawadnianie zalewowe, obecnie prawie w ogóle nie stosowane w Polsce ze względu na niską skuteczność nawadniania.

Według ankiety przeprowadzonej przez Instytut Technologiczno-Przyrodniczy wśród rolników z Kujaw, głównym systemem nawadniającym jest nawadnianie zraszające (73%). Nawadnianie kropelkowe stosuje 18%, a nawadnianie podsiąkowe na trwałych użytkach zielonych 6% respondentów. Większość rolników (97%) skupia się na jednym rodzaju nawadniania; mieszane systemy nawadniające (więcej niż jeden) są stosowane tylko w 3% gospodarstw. Biorąc pod uwagę zmiany klimatyczne inwestycje w nowe systemy nawadniające będą stanowiły niezbędny element rozwijającego się rolnictwa.

Przykłady inwestycji w zieleni oraz retencję wód opadowych wraz z krótką charakterystyką w podziale na inwestycje, które mogą być realizowane na mniejszych działkach oraz większych działkach, w tym terenach należących do gmin:

1) nieruchomości prywatne oraz należące do przedsiębiorców (mniejsze działki o powierzchni do 1 500 m²):

- powierzchnie chłonne, porośnięte roślinnością, np. trawą (trawniki) lub bez pokrycia roślinnością, które są przepuszczalne dla wód opadowych, dzięki czemu mogą one infiltrować w głąb gruntu,
- oczka wodne z roślinnością wodną i wodolubną, stawy,
- ogrody deszczowe (nasadzenia roślin w gruncie o zwiększonej przepuszczalności, które zbierają wodę),
- muldy chłonne (niecka chłonna, zagłębienie terenu o charakterze liniowym, przepuszczalnym, gdzie infiltrują wody opadowe),
- urządzenia do infiltracji z retencją podziemną np. skrzynki rozsączające, komory drenażowe, studnie chłonne, rigole, drenaże rozsączające (urządzenia te umożliwiają rozsączanie wody do warstw przepuszczalnych gruntu),
- podziemne lub naziemne pojemniki (zwane w prawie budowlanym 'zbiornikami') na wody opadowe.

2) tereny należące do gmin oraz nieruchomości prywatne należące do osób prywatnych, przedsiębiorców, wspólnot mieszkaniowych lub spółdzielni (o powierzchni powyżej 1 500 m²):

- mogą być to również rodzaje inwestycji/urządzeń wymienione w punkcie 1, ale tutaj charakterystyczne będą:
- pojemniki (zbiorniki) retencyjne (przepływowe, bezodpływowe), w tym z elementami zieleni, stawy retencyjne,

- systemy hydrofitowe (zbiornik wodny z roślinnością zanurzoną i otaczającą) - systemy, których praca naśladuje warunki hydrauliczne i siedliskowe naturalnych ekosystemów bagiennych,
- ogrody deszczowe,
- muldy chłonne,
- systemy bioretencyjne (systemy te są zagłębieniami terenu lub płytkimi basenami służącymi do spowalniania przepływu oraz wchłaniania części wody). Systemy bioretencji zapewniają podniesienie jakości wody na drodze jej filtracji przez złoża glebowe oraz za pomocą roślin, a następnie zebranie jej nadmiaru za pomocą podziemnego systemu drenażowego,
- nawierzchnie przepuszczalne, ażurowe warunkujące wsiąkanie wody w głąb gruntu, w tym pokryte roślinnością (trawniki).

Proponowane niniejszym projektem ustawy zmiany przepisów w zakresie retencji pozwolą na zrealizowanie inwestycji, które w większości bez wprowadzenia zmian prawnych prawdopodobnie nie zostałyby zrealizowane (inwestycje związane z kompensacją retencyjną na terenach działek prywatnych).

W ramach zmian Prawa budowlanego, w odniesieniu do inwestycji na obszarach leśnych, będą mogły powstawać obiekty oraz urządzenia wodne służące retencji. Tym samym powszechniejsze staną się inwestycje polegające na przebudowie istniejących rowów – poprzez wykonanie ich zabudowy oraz wykonywanie urządzeń piętrzących na rowach na terenach leśnych. Przewiduje się, że dzięki przyjęciu proponowanych zmian prawnych, stan rowów w Polsce ulegnie poprawie. Ułatwienie procesu inwestycyjnego, który obecnie przebiega w sposób zróżnicowany w poszczególnych regionach Polski pozwoli na szybszą realizację inwestycji i poprawę stanu istniejących rowów i urządzeń melioracji na terenach leśnych.

W zakresie przewidzianych zmiany do ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (przekazywanie gruntów pod zalesianie) korzyścią z wprowadzanych rozwiązań będzie wzrost zalesień gruntów i lesistości kraju, co przełoży się na zwiększenie zdolności retencyjnej lasów.

Szczegółowy opis rozwiązań przewidzianych w poszczególnych przepisach

Art. 1 niniejszej ustawy określa zakres przedmiotowy regulacji, objętych projektem niniejszej ustawy. W tym przepisie uwzględniono również potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa – przyznając pierwszeństwo regulacjom dotyczącym przedmiotowych kwestii – z uwagi na ich priorytet w strukturze zadań państwa.

Art. 2 niniejszej ustawy określono warunek zastosowania przepisów niniejszej ustawy w odniesieniu do inwestycji, mających na celu przeciwdziałanie suszy w celu ustalenia jednego trybu wydania pozwolenia na realizację inwestycji, które ze względu na swoje cechy ma wpływ także na ochronę

przeciwpowodziową. Warunkiem tym jest pisemne oświadczenie o zamiarze realizacji inwestycji na podstawie niniejszej ustawy. Jednocześnie w tym przepisie przewidziano wyłączenie stosowania przepisów niniejszej ustawy, w przypadku, gdy inwestycja w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy jest jednocześnie inwestycją mającą na celu ochronę przed powodzią. Inwestor może jednak realizować inwestycję, która równolegle realizuje cele przeciwdziałania suszy i powodzi, w oparciu o niniejszą ustawę, jeżeli złoży pisemne oświadczenie o zamiarze realizacji inwestycji na podstawie niniejszej ustawy. Przedmiotowe rozwiązanie ma wyeliminować wątpliwości dotyczące trybu prowadzenia postępowania dla konkretnej inwestycji.

Art. 3 niniejszej ustawy zawiera wyjaśnienie podstawowych pojęć ujętych w ustawie. W tym przepisie wprowadzono definicje:

a) inwestora – w celu jednoznacznego ustalenia zamkniętego katalogu podmiotów, które mogą realizować inwestycje ograniczające zjawisko suszy, na podstawie niniejszej ustawy. Biorąc pod uwagę obecnie realizowane w Polsce inwestycje odnoszące się do zakresu ustawy, w katalogu ww. podmiotów ujęto PGW WP, które realizuje liczne inwestycje w tym zakresie, a także jednostki samorządowe – województwa, powiaty, gminy, które mogą być zainteresowane realizowaniem inwestycji dotyczących ograniczenia występującego na ich terenie zjawiska suszy. Poza tym investorem może być Spółka Celowa, o której mowa w art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o Centralnym Porcie Komunikacyjnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1354) oraz jej spółki zależne, inwestor inwestycji towarzyszących, o którym mowa w art. 118 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o Centralnym Porcie Komunikacyjnym, park narodowy, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe oraz partner prywatny jednego z inwestorów publicznych, który m. in. na podstawie umowy, mógłby być odpowiedzialny za realizację inwestycji związanej z przeciwdziałaniem skutkom suszy.

b) inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy – w celu przesądzenia zakresu inwestycji, które mogą być realizowane na podstawie niniejszej ustawy. Należy wskazać, że inwestycje te będą przede wszystkim polegały na budowie, przebudowie lub zmianie sposobu użytkowania urządzeń wodnych. Ponadto dodano cel jakiego mają służyć urządzenia wodne, tak aby mogły być objęte przepisami ustawy, tj. zachowanie, tworzenie i odtworzenie systemów retencji wód lub zapobieganie obniżaniu poziomu wód powierzchniowych i podziemnych. Z uwagi na zróżnicowanie urządzeń wodnych, które mogłyby wpłynąć na ograniczenie zjawiska suszy, nie określono katalogu takich urządzeń.

c) robót budowlanych, dostaw i usługi, ewidencji gruntów i budynków, uzbrojenia terenu – w celu zapewnienia skrótowości niniejszej ustawy i odwołania się do pojęć występujących się w innych aktach prawnych, które jednoznacznie wyjaśniają dane określenia.

Dodatkowo w tym przepisie wprowadzono skróty określeń „ewidencja gruntów i budynków” a także „uzbrojenia terenu”, które mają zapewnić spójność niniejszej ustawy.

Przewidziano, że na terenie parku narodowego, lotniska użytku publicznego, obszarów realizacji inwestycji w zakresie Centralnego Portu Komunikacyjnego, inwestycje będą mogły być realizowane tylko przez odpowiednie podmioty zarządzające danymi obszarami, tj. przez park narodowy, podmiot zarządzający lotniskiem, Spółkę Celową lub inwestora inwestycji towarzyszących. Na terenie parku narodowego zakładane ograniczenie wynika z faktu, że ten obszar chroniony wymaga podejmowania działań, które przede wszystkim będą miały na celu ochronę środowiska tego obszaru. W związku z powyższym przeciwdziałanie skutkom suszy powinno następować z uwzględnieniem i poszanowaniem innych działań realizowanych na terenie parku narodowego przez dyrekcję tego parku.

Podobnie na tereny obszarów lotnisk użytku publicznego powinien mieć wpływ podmiot dysponujący takim obszarem, co zapewnia bezpieczeństwa prowadzonej działalności takiego lotniska.

Z uwagi na fakt, że realizacja inwestycji w zakresie Centralnego Portu Komunikacyjnego nie może być zagrożona przez realizację innych inwestycji na terenie Centralnego Portu Komunikacyjnego przewiduje się wyłączność realizacji przez podmiot zarządzający danym obszarem.

Art. 4 niniejszej ustawy statuuje cel publiczny inwestycji objętych niniejszą ustawą. W związku z faktem, że działania mające na celu przeciwdziałać skutkom suszy, co do zasady, mają służyć dobru społecznemu zasadne jest zaliczenie przedmiotowych inwestycji do inwestycji celu publicznego. Ponadto wskazany przepis zawiera odesłanie do stosowania przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899).

Art. 5 niniejszej ustawy określa organ właściwy do wydania decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, przypisując w tym przypadku kompetencje wojewodzie, oraz organ wyższego stopnia w stosunku do wojewody. Decyzja będzie wydawana przez wojewodę właściwego miejscowo dla terenu realizacji największej części inwestycji. Wojewoda będzie głównym decydem i zarazem ośrodkiem odpowiedzialności za określenie warunków niezbędnych do rozpoczęcia procesu budowlanego.

Ustanowienie wojewody decydem w obszarze wydania zezwolenia na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, wynika z faktu, iż wojewoda zgodnie z art. 80 (w związku z art. 82) Prawa budowlanego jest organem administracji architektoniczno-budowlanej pierwszej instancji w sprawach obiektów i robót budowlanych: hydrotechnicznych piętrzących, upustowych, regulacyjnych oraz kanałów i innych obiektów służących kształtowaniu zasobów wodnych i korzystaniu z nich, wraz z obiektami towarzyszącymi, z wyłączeniem urządzeń melioracji wodnych. Ponadto wojewoda zgodnie z ustawą z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464, z późn. zm.) jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie. Analogiczne rozwiązanie w tym zakresie zastosowano w specustawie powodziowej. Ponadto mając na uwadze skalę inwestycji, dla której dedykowana jest niniejsza ustawa – zasadne by pozwolenie inwestycyjne na podstawie niniejszej ustawy wydawał organ obejmujący swoim zasięgiem

terytorialny większy obszar od powiatu – z uwagi na potencjalne znaczne oddziaływania inwestycji mających przeciwdziałać skutkom suszy na obszar regionu a nie powiatu.

W tym przepisie zakłada się że wydawanie decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy jest równoznaczne z uzyskaniem decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i pozwolenia na budowę, co pozwala scalić w jednej decyzji inwestycyjnej rozstrzygnięcia przewidziane dla dwóch odrębnych decyzji związanych z procesem inwestycyjnym. Ten przepis określa wyraźnie skutki wydania decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji, która integrować ma w jednym akcie administracyjnym materię zawartą w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzji o pozwoleniu na budowę. W związku z faktem, że uzyskanie pozwolenia na realizacji inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy ma być równoznaczne z uzyskaniem pozwolenia na budowę – w tym zakresie wprowadzono odesłanie do przepisów Prawa budowlanego, z wyjątkiem art. 28 ust. 2 tej ustawy, który to inaczej określa strony postępowania w sprawie pozwolenia na budowę od niniejszej ustawy.

Z uwagi na fakt, iż inwestycje w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy będą celami publicznymi, na ich realizację nie będzie wymagana decyzja o warunkach zabudowy.

Art. 5 ust. 5 projektu ustawy zakłada, że odstępianie od zatwierdzonego projektu zagospodarowania działki lub terenu oraz projektu architektoniczno-budowlanego inwestycji, w zakresie objętym projektem zagospodarowania działki lub terenu w liniach rozgraniczających teren tej inwestycji, nie będzie stanowić istotnego odstępiania, o którym mowa w art. 36a ustawy – Prawo budowlane, jeżeli nie prowadzi do zwiększenia obszaru oddziaływania inwestycji na nieruchomościach sąsiednich, nie narusza innych rozstrzygnięć dotyczących inwestycji lub nie wymaga uzyskania opinii, uzgodnień, pozwoleń i innych dokumentów, wymaganych przepisami szczególnymi. Zgodnie z art. 36a ust. 5 Prawa budowlanego, istotnym odstępianiem od zatwierdzonego projektu budowlanego jest odstępianie w zakresie:

- 1) projektu zagospodarowania działki lub terenu,
- 2) charakterystycznych parametrów obiektu budowlanego,
- 3) zapewnienia warunków niezbędnych do korzystania z obiektu budowlanego przez osoby niepełnosprawne,
- 4) zmiany zamierzonego sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części,
- 5) ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, innych aktów prawa miejscowego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- 6) wymagającym uzyskania lub zmiany opinii, uzgodnień i pozwoleń.

Należy wskazać, że w przypadku realizacji inwestycji może zachodzić potrzeba wprowadzenia zmian, w zakresie wskazanym w art. 36a ust. 5 Prawa budowlanego, co skutkowałoby koniecznością uzyskania

przez inwestora decyzji o zmianie pozwolenia na budowę i prowadziłyby do przedłużenia czasu realizacji inwestycji. Proponowane rozwiązanie pozwoli na sprawne prowadzenie inwestycji, jednocześnie chroniąc interesy właścicieli i użytkowników wieczystych nieruchomości sąsiednich oraz wykluczając dowolność postępowania po stronie inwestora w związku z tym, że odstąpienie, które prowadzi do zwiększenia obszaru oddziaływania inwestycji na nieruchomościach sąsiednich, narusza inne rozstrzygnięcia dotyczące inwestycji lub wymaga uzyskania opinii, uzgodnień, pozwoleń i innych dokumentów, określonych w przepisach szczególnych, uznaje się za odstąpienie istotne, co skutkuje koniecznością wydania przez wojewodę decyzji o zmianie decyzji o pozwoleniu na budowę.

Art. 6 niniejszej ustawy rozstrzygnięto kwestie kolizji inwestycji realizowanych na podstawie tzw. specustaw – w odniesieniu do wszczętych postępowań. Zakłada się, że jeżeli wszczęto postępowania w sprawie wydania decyzji warunkującej realizację inwestycji na podstawie specustawy w obszarze inwestycji nie można wszcząć postępowania prowadzącego do wydania pozwolenia na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, chyba że planowana inwestycja mająca zapewnić zwalczanie skutkom suszy nie jest sprzeczna z planowaną inną inwestycją realizowaną na podstawie specustawy. Przedmiotowe rozwiązanie zapewni racjonalne wydatkowanie środków publicznych przewidzianych na realizację inwestycji na podstawie tzw. specustaw, obejmujących, co do zasady, istotne dla państwa inwestycje.

Art. 7 niniejszej ustawy określa elementy wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Przedmiotowy katalog został określony w taki sposób by organ wydający decyzję – mógł określić wszystkie niezbędne elementy pozwolenia inwestycyjnego - zastępującego pozwolenie na budowę. W tym przepisie określono także szczegółowy katalog dokumentów i informacji, które inwestor będzie zobowiązany dołączyć do wniosku o wydanie pozwolenia na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Katalog ten jest wzorowany na rozwiązaniach przyjętych w obecnie obowiązujących specustawach. Wynika to ze skutków prawnych, jakie wywołuje decyzja o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy względem nieruchomości, do których Skarb Państwa nabywa prawo własności, a także podmiotów na rzecz których ma nastąpić ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Przedmiotowy wniosek ma zawierać niezbędne elementy charakteryzujące planowaną inwestycję.

Przewidziano także, że, co do zasady określenie sposobu, miejsca i warunków umieszczenia na gruntach obszarem kolejowym obiektów lub urządzeń, ma nastąpić w formie porozumienia inwestora z podmiotem zarządzającym takim terenem. Jednak w przypadku braku możliwości uzyskania porozumienia, w celu zapewnienia sprawnej realizacji inwestycji i przedmiotowe warunki, sposób i miejsce będzie określał wojewoda w formie decyzji administracyjnej, w taki sposób by nie powodowało to wstrzymania ruchu kolejowego lub zagrożenia bezpieczeństwa tego ruchu.

Ponadto jednoznacznie wskazano, że nie można uzależniać wydania decyzji o pozwoleniu na realizację w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy od zobowiązania inwestora do spełnienia nieprzewidzianych odrębnymi przepisami świadczeń lub warunków, co mogłoby utrudnić realizację inwestycji lub ją opóźnić.

Przedmiotowy przepis projektu ustawy nakazuje uzyskanie przez inwestora opinii właściwych organów - przed złożeniem wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Równocześnie zakłada się, że uzyskane opinie zastąpią uzgodnienia wymagane odrębnymi przepisami, za wyjątkiem uzgodnienia z Ministrem Obrony Narodowej, Prezesa PGW WP - w odniesieniu do kolizji planowanej do realizacji inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy z innymi planowanymi i realizowanymi inwestycjami celu publicznego, a także właściwym zarządcą infrastruktury kolejowej lub innym podmiotem zarządzającym obszarem kolejowym – w odniesieniu do obszarów zajętych pod linie kolejowe kategorii A i B określone w programie wieloletnim uchwalonym na podstawie art. 38a ust. 2 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym.

Rezygnacja z uzyskiwania wskazanych uzgodnień (poza ww. wyjątkami) na rzecz pozyskania opinii jest niezbędna ze względu na konieczność przyspieszenia procesu przygotowania inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Dlatego opinie wydawane w terminie 18 dni od dnia otrzymania wniosku, przy czym niewydanie opinii w tym terminie będzie traktowane, jako odpowiednio brak zastrzeżeń do wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy albo uzgodnienie tej decyzji. Jednocześnie opinie te oraz uzgodnienia z Ministrem Obrony Narodowej, Prezesem PGW WP i zarządcą infrastruktury kolejowej zastąpią uzgodnienia, pozwolenia, opinie, zgody bądź stanowiska właściwych organów wymagane odrębnymi przepisami. Takie rozwiązanie ma na celu nie tylko uprawnienie postępowania poprzez jego przyspieszenie, ale i wyeliminowanie sytuacji, w których organy dwukrotnie, w różnych formach, rozpatrywałyby tę samą sprawę. Dołączone do wniosku o wydanie decyzji, opinie, nie będą miały więc charakteru wiążącego dla orzekającego w sprawie wojewody i będą stanowiły element materiału zgromadzonego w sprawie, który podlegać będzie ocenie tego organu. Należy również wskazać, że celem projektu jest zapewnienie możliwości sprawnej realizacji inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Decyzja o lokalizacji inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy ma być instrumentem całościowo regulującym kwestię realizacji inwestycji, w związku, z czym konieczne jest przedstawienie właściwych dokumentów, które właściwy wojewoda będzie brał pod uwagę, wydając decyzję.

Skrócenie czasu na wydanie opinii oraz uzgodnienia oraz wprowadzenie rozwiązania, zgodnie, z którym brak wydania opinii i uzgodnień w przewidzianym terminie, traktowane jest jako brak zastrzeżeń albo pozytywne uzgodnienie wniosku, ma na celu usprawnienie postępowania i wyeliminowanie sytuacji, w której inwestor będzie ponosił negatywne konsekwencje bierności

organów. Jednocześnie organom zagwarantowany został odpowiedni czas na ustosunkowanie się, zgodnie z ich właściwością, do zaproponowanych przez inwestora rozwiązań.

Dodatkowo w niniejszej ustawie przewidziano, że w przypadku gdy planowana inwestycja w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy ma być realizowana na obszarze kolejowym określenie sposobu, miejsca i warunków umieszczenia na gruntach objętych obszarze kolejowym obiektów lub urządzeń w pierwszej kolejności powinno nastąpić w porozumieniu między inwestorem a podmiotem dysponującym daną infrastrukturą. W celu zapobieżenia potencjalnym trudnościom w zakresie zawarcia przedmiotowego porozumienia wprowadza się możliwość określenia ww. elementów, w drodze decyzji administracyjnej, przez wojewodę. Przedmiotowe rozwiązanie także ma zapewnić usprawnienie procesu inwestycyjnego.

W celu wyeliminowania potencjalnej kolizji inwestycji publicznych przewiduje się dokonywanie w tym zakresie uzgodnienia przez Prezesa PGW WP. Przedmiotowe uzgodnienie będzie dokonywane na podstawie opinii właściwych organów mających informacje o planowanych, realizowanych i zrealizowanych inwestycjach publicznych, np. drogowych, kolejowych, lotniczych, a także innych. W przypadku ewentualnej kolizji inwestycji pierwszeństwo będzie przyznawane tym inwestycjom o większym zasięgu oddziaływania, skali (która będzie wiązała się z większym wpływem na lokalną sytuację gospodarczą), a także inwestycjom zrealizowanym, następnie inwestycjom publicznym, których oddziaływanie na gospodarkę wodną na danych terenie będzie lepsze, a także tym gdzie realizacja inwestycji będzie następować na obszarach o wyższym poziomie zagrożenia suszą. Dodatkowo należy wskazać, że uzgodnienie dokonywane przez Prezesa PGW WP będzie dokonywane zgodnie z art. 106 Kodeksu postępowania administracyjnego, tj. w formie postanowienia, na które będzie przysługiwało zażalenie. Zastosowanie przedmiotowych przepisów pozwoli zapewnić bezstronność oceny w zakresie kolizji planowanych inwestycji.

Opinie mające stanowić podstawę dokonywania uzgodnienia przez Prezesa PGW WP będą miały określać elementy niezbędne do oceny planowanej, realizowanej lub zrealizowanej inwestycji, m.in. takie jak: jej lokalizacje, opis znaczenia inwestycji dla państwa. Przewidziano także możliwość przekazywania tej opinii przez podmioty planujące, realizujące inwestycje do ministra właściwego do spraw transportu, który dodatkowo będzie mógł przedstawić opinię w tym zakresie Prezesowi PGW WP, w celu wskazania wartości danej inwestycji dla państwa.

Z uwagi na fakt, że kolizja inwestycji już wszczętych realizowanych na podstawie tzw. specustaw, a także inwestycji planowanych na terenie CPK, parku narodowego oraz lotnisk użytku publicznego, linii kolejowych kategorii A i B, została już rozstrzygnięta przez przepisy art. 3 ust. 2 i art. 7 ust. 9, Prezes PGW WP nie będzie w tym zakresie dokonywał uzgodnienia.

Z uwagi na fakt, że obszary zajęte pod linie kolejowe kategorii A i B określone w programie wieloletnim uchwalonym na podstawie art. 38a ust. 2 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym są

szczególnie istotne ze względu na ważny interes państwa, względem inwestycji mających przeciwdziałać skutkom suszy zamiast uzgodnienia dokonywanego przez Prezesa PGW WP, uzgodnienia będzie dokonywał właściwy zarządca infrastruktury kolejowej lub inny podmiot zarządzający obszarem kolejowym – co pozwoli zapewnić odpowiednią ochronę istotnych linii kolejowych.

Zakładając w pierwszej kolejności potrzebę pogodzenia realizacji inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy z innymi inwestycjami istotnymi dla państwa, zakłada się że Prezes PGW WP będzie w swoim uzgodnieniu określał warunki realizacji dwóch inwestycji jednocześnie – jeżeli wystąpi taka możliwość.

Objęcie jednym postępowaniem administracyjnym zgodnie z projektowanymi przepisami nie będzie dotyczyło wydania zgód wodnoprawnych oraz decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w celu zapewnienia realizacji inwestycji z poszanowaniem procedur dotyczących ochrony środowiska.

Art. 8 niniejszej ustawy określa termin wydania decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, określając ten termin na 60 dni. Z uwagi na stopień skomplikowania sprawy oraz rolę inwestora w zakresie zgromadzenia materiałów niezbędnych do rozpatrzenia sprawy ww. termin na wydanie decyzji uznać należy za wystarczający. Należy również wskazać, że do terminu wydania decyzji nie wlicza się terminów przewidzianych w przepisach prawa do dokonania określonych czynności, okresów zawieszenia postępowania oraz okresów opóźnień spowodowanych z winy strony, albo z przyczyn niezależnych od organu.

Art. 9 niniejszej ustawy określa podmioty zawiadamiane o wszczęciu postępowania oraz ograniczenia w obrocie nieruchomościami dla gruntów publicznych oraz inne skutki związane ze wszczęciem postępowania. Przyjęto, że o wszczęciu postępowania o ustalenie lokalizacji inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy będzie zawiadamiany wnioskodawca. Właścicielom i użytkownikom wieczystym nieruchomości, na których będą lokalizowane inwestycje, zawiadomienia o wszczęciu postępowania będą wysyłane na adres określony w ewidencji gruntów i budynków. Rozwiązanie to ma na celu uniknięcie długotrwałych procedur związanych z ustalaniem adresów stron postępowania. Niezależnie od tych zawiadomień, wszczęcie postępowania będzie przedmiotem obwieszczenia. Wprowadzone sposoby zawiadamiania stron pozwalają na sprawne prowadzenie inwestycji, zwłaszcza w przypadku, gdy liczba stron jest znaczna, z jednoczesnym zagwarantowaniem możliwości uzyskania informacji o toczącym się postępowaniu. Zaproponowane rozwiązania pozwalają na uniknięcie przedłużania postępowania w związku z koniecznością ustalania stron postępowania oraz ich adresów, a także podejmowania prób skutecznego doręczenia im zawiadomienia. Zastosowane w projekcie ustawy instytucje uznać należy za konieczne dla prawidłowego toku postępowania i proporcjonalne w stosunku do celu regulacji, jakim jest skuteczne, sprawne przygotowanie i realizacja inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, a co za tym idzie zagwarantowanie rozwoju społeczno-

gospodarczego i zabezpieczenie interesów gospodarczych Polski. Wskazane przepisy w zakresie zawiadamiania stron postępowania dają wystarczającą gwarancję odpowiedniego poinformowania stron o toczącym się postępowaniu, a także społeczeństwa o przygotowywanych inwestycjach.

Projekt ustawy zakłada także instytucję tzw. „rezerwacji terenu”, na którym ma być realizowana inwestycja. Z dniem doręczenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania w przedmiocie wydania decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, nieruchomości stanowiące własność Skarbu Państwa i jednostki samorządu terytorialnego, objęte przedmiotowym wnioskiem, nie będą mogły być przedmiotem obrotu w rozumieniu przepisów o gospodarce nieruchomościami.

Pokreślić należy, że obrót nieruchomościami został ograniczony jedynie w stosunku do nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, a więc podmiotów publicznych (czynność prawna, której przedmiotem jest obrót nieruchomością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, objętą wnioskiem o wydanie decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy jest nieważna). Ograniczenie jest niezbędne w celu zapewnienia sprawnej realizacji inwestycji. W przypadku nieruchomości innych niż należące do Skarbu Państwa bądź jednostek samorządu terytorialnego nie zachodzi sankcja nieważności, a na uczestniczące w czynności prawnej podmioty został nałożony obowiązek poinformowania właściwego wojewody o dokonanych obrotach nieruchomości. W przypadku zbycia własności nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego gruntów objętych wnioskiem o wydanie decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, nabywca i zbywca będą zobowiązani do zgłoszenia do właściwego wojewody nowego właściciela lub użytkownika wieczystego, który przystąpi do toczącego się postępowania, jako strona w miejsce zbywcy nieruchomości. Brak dokonania zgłoszenia i prowadzenie postępowania bez udziału nowego właściciela lub użytkownika wieczystego nie będzie stanowił podstawy do wznowienia postępowania. Przyjęte rozwiązania są niezbędne w celu zapewnienia sprawnego prowadzenia postępowania, a także zagwarantowania pewności prawnej inwestorowi, zwłaszcza że inwestycje mające przeciwdziałać skutkom suszy często obejmują znaczną liczbę nieruchomości do których tytuł prawny przysługuje różnym podmiotom. Rozwiązanie jest proporcjonalne do zamierzonych skutków.

W zakresie kolizji inwestycji przewidziano, że w przypadku wszczęcia postępowania dotyczącego inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy nie wszczynają się postępowania w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację lotniska użytku publicznego, decyzji dotyczących inwestycji drogowych, co związane jest z zasadą pierwszeństwa wszczętych i prowadzonych już inwestycji.

Przepisy ustawy wskazują, że do postępowania, których stroną jest inwestor realizujący inwestycję w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy nie stosuje się przepisów w zakresie skutków doręczenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania. Inwestor niezwłocznie składa wniosek do właściwego sądu

o ujawnienie w księdze wieczystej wszczęcia postępowania w sprawie pozwolenia na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, a jeżeli nieruchomość nie ma założonej księgi wieczystej - o złożenie do istniejącego zbioru dokumentów zawiadomienia o wszczęciu tego postępowania.

W niniejszej ustawie przewiduje się także zakaz wydawania decyzji oraz zawieszenie postępowań administracyjnych dotyczących decyzji, których realizacja mogłaby utrudnić późniejszą realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy.

Art. 10 niniejszej ustawy określa odpowiednie wyłączenie stosowania przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeksu postępowania administracyjnego. Odnosząc się do kwestii wyłączenia zastosowania przepisu art. 31 § 4 tej ustawy należy wskazać, że zgodnie z art. 8 ust. 1 projektu ustawy, wojewoda zawiadamia o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwolenie na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy w drodze obwieszczenia w urzędzie wojewódzkim i urzędach gmin właściwych ze względu na lokalizację inwestycji, w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej urzędu wojewódzkiego, a także w prasie o zasięgu ogólnopolskim. Obowiązek zamieszczenia obwieszczenia na tak liczne sposoby stanowi gwarancję dostatecznego poinformowania społeczeństwa o toczącym się postępowaniu. W związku z powyższym nie istnieje konieczność dodatkowego zawiadamiania organizacji społecznych o wszczęciu postępowania w sposób, o którym mowa w art. 31 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego.

Zawieszenie postępowania w celu usunięcia przeszkody do jego prowadzenia, o której mowa w art. 97 § 1 pkt 1–3a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, prowadziłyby do znacznego wydłużenia postępowania, co wpłynęłoby negatywnie na proces przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Wskazać należy, że interesy podmiotów niebiorących udziału w postępowaniu zostały zabezpieczone w należyty sposób. W związku z tym przedmiotowe rozwiązanie należy uznać za proporcjonalne do osiągnięcia celu wyznaczonego przez ustawę. Konieczność sprawnego przygotowania i realizacji inwestycji stanowi również uzasadnienie wyłączenia zastosowania art. 30 § 5 i art. 34 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego. Podkreślić należy, że zgodnie z niniejszą ustawą, w przypadkach określonych w ww. przepisach ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, organ prowadzący postępowanie wyznacza z urzędu przedstawiciela uprawnionego do działania w postępowaniu, jeżeli jest to konieczne dla przeprowadzenia postępowania. W związku z koniecznością sprawnego przeprowadzenia postępowania dotyczącego wydania decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, niezbędne stało się uniemożliwienie organowi prowadzącemu postępowanie jego zawieszenia w przypadku:

a) śmierci strony lub jednej ze stron,

- b) śmierci przedstawiciela ustawowego strony,
- c) utraty przez stronę lub przez jej ustawowego przedstawiciela zdolności do czynności prawnych,
- d) w razie wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego.

Art. 11 niniejszej ustawy określa zawartość decyzji o pozwolenie na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Niniejsza ustawa zakłada włączenie postępowania podziałowego – w zakresie podziału nieruchomości – do postępowania dotyczącego inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. W ten sposób decyzja o pozwolenie na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy staje się zarazem decyzją o zatwierdzeniu załączonego do wniosku projektu podziału nieruchomości. Decyzja o pozwolenie na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy zastępuje szereg aktów administracyjnych, całościowo regulując kwestię inwestycji oraz jej poszczególnych elementów. Powyższe pozwoli na wyeliminowanie konieczności prowadzenia wielu postępowań faktycznie dotyczących tego samego przedmiotu. Decyzja uwzględnia również warunki i wymagania wynikające z potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa.

Art. 12 niniejszej ustawy stanowi, że nieuregulowany stan prawny nieruchomości oraz brak w ewidencji gruntów i budynków informacji pozwalających na ustalenie danych osobowych właściciela lub użytkownika wieczystego nieruchomości nie stanowi przeszkody do wszczęcia i prowadzenia postępowania, w tym również na możliwość wydania oraz doręczenia decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Realizacja inwestycji może wymagać przeprowadzenia prac na terenach o nieuregulowanym stanie prawnym. Inwestor może nie mieć możliwości podjęcia działań mających na celu wszczęcie postępowania, które skutkowałyby uregulowaniem stanu prawnego nieruchomości. Jednocześnie, nawet gdyby inwestor mógł zainicjować stosowne postępowanie, prowadziłoby to do znacznego przedłużenia postępowania w sprawie o wydanie decyzji o pozwolenie na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Wskazać należy, że rozwiązanie jest proporcjonalne do celu, a interesy podmiotów uprawnionych do nieruchomości są odpowiednio zabezpieczone, np. przez nałożenie na wojewodę obowiązku dokonania obwieszczenia o wszczęciu postępowania.

Art. 13 niniejszej ustawy określa zasady doręczenia decyzji o pozwolenie na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Przyjęto w tym zakresie analogiczne rozwiązania jak w przypadku zawiadamiania o wszczęciu postępowania. Właścicielom i użytkownikom wieczystym nieruchomości objętych decyzją o pozwolenie na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy zawiadomienie o wydaniu tej decyzji wysła się na adres określony w ewidencji gruntów i budynków ze skutkiem doręczenia. W związku z dużą liczbą stron postępowania, a także obszernością decyzji o pozwolenie na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, odstępianie od zasady doręczania decyzji każdej ze stron należy uznać za ekonomicznie uzasadnione. W związku

z dużą liczbą stron w toku postępowania może pojawić się ryzyko związane ze skutecznym doręczeniem decyzji, co wpłynęłoby negatywnie na pewność prawa i przedłużyłoby postępowanie.

Zaproponowane rozwiązanie pozwala na poinformowanie szerokiego grona stron. Ponadto właściciele i użytkownicy wieczyści nieruchomości objętych decyzją zostają osobiście powiadomieni o wydaniu decyzji. Rozwiązanie to gwarantuje szybkość prowadzenia postępowania, a z drugiej strony chroni interesy stron i pozwala im na uzyskanie wiedzy w zakresie wydania decyzji oraz na zapoznanie się z jej treścią. Ustawa reguluje również podejście do nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym. W przepisie określono sposób zawiadamiania stron o podejmowanych w toku postępowania czynnościach i wydanych rozstrzygnięciach innych niż decyzji o pozwolenie na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy.

Art. 14 niniejszej ustawy określa zakres zastosowania przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie do decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy w przypadku gdy została ona poprzedzona decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach. Przedmiotowe rozwiązanie ma zapewnić dostęp opinii publicznej do informacji o wydaniu decyzji inwestycyjnej, w tym dokumentacji prowadzonej w związku ze sprawą.

Art. 15 niniejszej ustawy określa katalog rozstrzygnięć, wobec których decyzja o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy jest wiążąca. Niniejszy projekt ustawy przewiduje wyłączenie stosowania przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przepisów ustawy z 9 października 2015 r. o rewitalizacji do decyzji o pozwolenie na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Wprowadzanie inwestycji do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego albo konieczność oczekiwania przez inwestora na sporządzenie takich planów zdecydowanie wydłużyłoby czas przygotowania inwestycji. Zaproponowane rozwiązanie zakładające wydawanie decyzji przez wojewodę, niezależnie od miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, pozwoli na szybsze przygotowanie realizacji inwestycji. Potrzeba szybkiej realizacji inwestycji uzasadnia pominięcie etapu planowania przestrzennego. Jednostkom samorządu terytorialnego zapewniona została możliwość wypowiedzenia się, co do prowadzonej inwestycji przez możliwość wydania opinii, która jest brana pod uwagę przez wojewodę wydającego decyzję o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy.

W tym przepisie zakłada się także stosowanie do decyzji inwestycyjnej, która była poprzedzona decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach, przepisów przewidujących:

1) zawieszenie postępowania w przypadku powzięcia informacji o wstrzymaniu wykonania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (stosowanie art. 86f ust. 6);

2) przyznania organizacji ekologicznej powołującej się na swoje cele statutowe, jeżeli prowadzi ona działalność statutową w zakresie ochrony środowiska lub ochrony przyrody przez minimum 12 miesięcy przed dniem wszczęcia postępowania w sprawie zezwolenia na inwestycję, także w przypadku, gdy nie brała ona udziału w postępowaniu prowadzonym przez organ pierwszej instancji, lub stronie postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach:

- prawa do wniesienia odwołania i uczestniczenia na prawach strony w postępowaniu;
- wniesienia skargi do sądu administracyjnego;
- wniesienia wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonej decyzji,

(co wynika ze stosowania art. 86g)

3) możliwość wystąpienia przez organ rozpatrujący odwołanie od decyzji inwestycyjnej do organu, który wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, w celu ustalenia, czy wnoszącemu odwołanie albo skarżącemu przysługuje przymiot strony postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (art. 86h).

Art. 16 niniejszej ustawy zakłada, że podstawą do dokonywania wpisów w księdze wieczystej i w ewidencji gruntów i budynków jest ostateczna decyzja o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Wniosek do właściwego sądu składa inwestor. W ustawie wskazano, że jeżeli ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości ustanowione zostało na czas określony, wygasa ono z upływem okresu wskazanego w decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Po wygaśnięciu tego ograniczenia inwestor ma obowiązek wystąpienia z wnioskiem o jego wykreślenie z księgi wieczystej. Rozwiązanie ma na celu zapewnienie, że w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości wykazane będą jedynie istniejące obciążenia.

Art. 17 niniejszej ustawy przyznaje prawo wojewodzie na wydanie zezwolenia w zakresie usunięcia drzew lub krzewów znajdujących się na nieruchomościach objętych decyzją o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Niniejszy projekt ustawy przewiduje również wyłączenie stosowania do inwestycji części przepisów rozdziału 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, regulujących procedurę uzyskiwania pozwolenia na wycięcie krzewów i drzew. Przepis będzie pozwalał na wycinkę drzew i krzewów w niezbędnym zakresie, co pozwoli uwzględnić aspekty środowiskowe w ramach realizowanych inwestycji. Ponadto wojewoda będzie uprawniony w wydanej decyzji inwestycyjnej nałożyć na inwestora obowiązek przeprowadzenia nasadzeń kompensacyjnych. Zmiana zapewnia należyty poziom ochrony środowiska przy zachowaniu idei zrównoważonego rozwoju przez sprawne prowadzenie inwestycji. Należy podkreślić, że przewidziano także wytyczne dla wojewody w przypadku wydawania decyzji dotyczącej nałożenia obowiązku nasadzeń kompensacyjnych, co ma zapewnić, w miarę możliwości – bez negatywnego wpływu w zakresie harmonogramu planowanej inwestycji, zapewnienie utrzymania dotychczasowego poziomu

nasadzeń i w konsekwencji realizację inwestycji mającej przeciwdziałać skutkom suszy z zapewnieniem możliwie pozytywnego wpływu na środowisko.

Art. 18 niniejszej ustawy określa kompetencje organów w zakresie wydawania pozwolenia na użytkowanie inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy oraz tryb i termin wydania takiego pozwolenia, a także wprowadza ograniczenia czasowe przy przeprowadzaniu obowiązkowej kontroli poprzedzającej wydanie pozwolenia na użytkowanie oraz przy wydawaniu pozwolenia na użytkowanie. Organem właściwym do wydania pozwolenia na użytkowanie inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy będzie właściwy wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego. Organem wyższego stopnia w stosunku do wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego w sprawach dotyczących pozwolenia na użytkowanie inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy będzie Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego. Na wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego nałożono obowiązek przeprowadzenia kontroli przed upływem 14 dni od dnia otrzymania wniosku o wydanie pozwolenia na użytkowanie.

Art. 19 niniejszej ustawy wprowadza odrębność w zakresie postępowania w sprawie wydawania zgody wodnoprawnej. W tym przepisie wskazano, że w sprawach dotyczących wydawania pozwolenia wodnoprawnego nie stosuje się art. 407 ust. 2 pkt 3 Prawa wodnego, ponieważ przepis ten wymaga dołączenia do wniosku o udzielenie pozwolenia wodnoprawnego wypisu i wrysu z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o lokalizacji inwestycji, bądź decyzji o warunkach zabudowy. Spełnienie tego wymogu w przypadku realizacji inwestycji na podstawie niniejszej ustawy nie jest możliwe, gdyż decyzja o warunkach realizacji inwestycji jest jednocześnie decyzją o lokalizacji tej inwestycji.

Ponadto przewidziano w tych przepisach, że do stron innych niż wnioskodawca w sprawie wydania pozwolenia wodnoprawnego zastosowani znajdują przepisy art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

Art. 20 niniejszej ustawy określa termin 45 dni na wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji oraz termin 45 dni na wniesienie odwołania od decyzji przez organ wyższego stopnia. Skrócenie terminów wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w praktyce pozwoli na skrócenie procedury wydania tej decyzji i poprzedzającej jej procedury oceny oddziaływania na środowisko.

Art. 21 niniejszej ustawy określa kompetencje organu w zakresie wydawania decyzji o zezwoleniu na wejście na teren nieruchomości dla inwestora w celu przeprowadzenia pomiarów, badań lub innych prac niezbędnych do sporządzenia karty informacyjnej przedsięwzięcia lub raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko dla inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Wprowadzone rozwiązanie umożliwia inwestorowi pozyskanie informacji koniecznych do sporządzenia dokumentacji wymaganej przepisami prawa. Brak takiego rozwiązania prowadziłby do

konieczności podjęcia przez inwestora rokowań z właścicielami lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości w zakresie warunków skorzystania z ich nieruchomości w celu wykonania badań.

Przepisy umożliwiają inwestorowi wejście na teren cudzej nieruchomości i przeprowadzenie na niej pomiarów, badań lub innych prac niezbędnych do sporządzenia karty informacyjnej przedsięwzięcia lub raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko dla inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, jeżeli ich wykonanie jest wymagane na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Decyzja, o której mowa w przepisie, ma charakter subsydiarny. Przed wystąpieniem z wnioskiem o jej wydanie inwestor zobowiązany jest wystąpić do właściciela lub użytkownika wieczystego nieruchomości o zgodę na wejście na teren tej nieruchomości oraz uzgodnić z nim przewidywany sposób, zakres i terminy korzystania z nieruchomości.

W obowiązującym stanie prawnym, w celu wykonania czynności określonych w omawianym przepisie, inwestor musiałby zawierać z właścicielami albo użytkownikami wieczystymi nieruchomości umowy, które dawały tytuł prawny do ww. prac. Negocjacje warunków wejścia na teren nieruchomości często stanowiły długotrwały proces. Niejednokrotnie dochodziło również do niewyrażenia przez właściciela lub użytkownika wieczystego nieruchomości zgody, co w znaczący sposób utrudniało sporządzenie karty informacyjnej przedsięwzięcia, raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, a co za tym idzie przygotowywanie i realizację inwestycji. Z uwagi na powyższe wprowadzenie przedstawionych rozwiązań uznać należy za niezbędne. Te rozwiązania są adekwatne i niezbędne do realizacji zamierzonego celu. Zauważyć należy, że nie istnieją alternatywne rozwiązania pozwalające na osiągnięcie wyżej wymienionego celu, a projektowane regulacje nie stanowią nadmiernego ograniczenia konstytucyjnie zagwarantowanych praw, takich jak prawo własności albo inne prawa majątkowe (art. 21 ust. 1 oraz art. 64 ust. 1 Konstytucji RP).

Analogiczna regulacja została przewidziana w ustawie z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu, ustawie z dnia 29 czerwca 2011 r. o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących oraz ustawie z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych.

W przypadku gruntów stanowiących teren zamknięty ustanowionych przez Ministra Obrony Narodowej, pas drogowy, objętych obszarem kolejowym lub lotniskiem, przed wystąpieniem z wnioskiem o wydanie decyzji o zezwoleniu na wejście na teren nieruchomości, inwestor jest obowiązany wystąpić odpowiednio do właściwego podmiotu zarządzającego terenem zamkniętym i jego strefą ochronną, właściwego zarządcy drogi, zarządcy infrastruktury kolejowej lub innego podmiotu zarządzającego obszarem kolejowym, zarządzającym lotniskiem o zgodę na wejście na teren

tej nieruchomości oraz uzgodnić z nim przewidywany sposób, zakres i terminy korzystania z nieruchomości.

Dopiero w przypadku braku uzyskania ww. zgody w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia przez właściciela lub użytkownika wieczystego, podmiotu zarządzającego terenem zamkniętym i jego strefą ochronną, właściwego zarządcy drogi, zarządcy infrastruktury kolejowej lub innego podmiotu zarządzającego obszarem kolejowym, lotniskiem inwestor uprawniony jest do zainicjowania postępowania administracyjnego. Szczegółowo wskazano zakres wniosku inwestora oraz określono elementy, które powinna zawierać decyzja o zezwoleniu. W tym przepisie uregulowano także postępowanie w przypadku, gdy wejście na teren dotyczy nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym.

Sposób, zakres i terminy korzystania z nieruchomości, określone w uzgodnieniu inwestora z właścicielem albo użytkownikiem wieczystym nieruchomości albo w decyzji o zezwoleniu na wejście, nie mogą powodować negatywnie wpływać na infrastrukturę drogową, kolejową, żeglugi śródlądowej oraz lotniczą. Ponadto wprowadzone ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości powinny być wprowadzone przez możliwie najkrótszy czas, który jest niezbędny do przeprowadzenia odpowiednich pomiarów, badań lub innych prac.

Wprowadzone rozwiązanie umożliwia inwestorowi pozyskanie informacji koniecznych do sporządzenia dokumentacji wymaganej przepisami prawa. Brak wyżej wymienionej regulacji prowadziłyby do konieczności podjęcia przez inwestora rokowań z właścicielami lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości w zakresie warunków skorzystania z ich nieruchomości, co mogło by zablokować realizację inwestycji. Proces rokowań niejednokrotnie także wydłużał proces przygotowania inwestycji, a brak zgody właścicieli na wejście na teren nieruchomości prowadził do konieczności zmiany projektu dla inwestycji, co skutkowało wydłużeniem i nieproporcjonalnym zwiększeniem kosztów przedsięwzięcia.

Art. 22 niniejszej ustawy określa warunki i tryb, na podstawie których właścicielom lub użytkownikom wieczystym nieruchomości przysługuje odszkodowanie w przypadku, gdy w wyniku wykonywania pomiarów, badań lub innych prac określonych artykule poprzedzającym nie jest możliwe przywrócenie nieruchomości do stanu poprzedniego. Zgodnie z tym przepisem projektu ustawy inwestor, po zakończeniu pomiarów, badań lub prac, zobowiązany został do przywrócenia nieruchomości do stanu poprzedniego, a jeżeli takie przywrócenie nie jest możliwe, do pokrycia szkód w tym zakresie. Decyzję w zakresie odszkodowania wydaje wojewoda. Poza kosztami odszkodowania, inwestor zobowiązany jest również pokryć koszty ustalenia wysokości odszkodowania. W celu określenia warunków pokrycia kosztów ustalenia wysokości odszkodowania inwestor zawiera porozumienie z wojewodą.

Art. 23 niniejszej ustawy zgodnie z art. 7 ust. 3a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 716, z późn. zm.), zwana dalej „ustawą – Prawo energetyczne”,

podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci składa w przedsiębiorstwie energetycznym, do którego sieci ubiega się o przyłączenie, wniosek o określenie warunków przyłączenia. Warunki jakie spełniać ma wyżej wymieniony wniosek, określone są w art. 7 ust. 8d ustawy – Prawo energetyczne. Zgodnie z tym przepisem należy do ww. wniosku dołączyć m. in. dokument potwierdzający tytuł prawny do korzystania z nieruchomości, na której jest planowana inwestycja określona we wniosku. Mając na uwadze to, że uzyskanie warunków przyłączenia do sieci jest inwestorowi niezbędne jeszcze przed uzyskaniem tytułu prawnego do nieruchomości, konieczne stało się zwolnienie inwestora z obowiązku dołączania do wniosku o określenie warunków przyłączenia do sieci dokumentów potwierdzających ten tytuł prawny do dysponowania nieruchomością. Inwestor zobowiązany jest zawrzeć we wniosku pozostałe elementy, o których mowa w art. 7 ust. 8d pkt 1–3 ustawy – Prawo energetyczne.

Art. 24 niniejszej ustawy przewiduje wyłączenie stosowania przepisów od art. 18 do art. 22 i art. 24 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych do nieruchomości stanowiących rodzinne ogrody działkowe objętych decyzją o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Przedmiotowe przepisy przewidywały specjalną procedurę przy wywłaszczaniu terenów na potrzeby inwestycji celu publicznego na obszarach rodzinnych działkowych. Takie rozwiązanie oznacza, że do wywłaszczenia nieruchomości będących rodzinnymi ogrodami działkowymi w celu realizacji inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy nie będą miały zastosowania uregulowania wskazane w przepisach ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych. W przypadku wywłaszczania terenów rodzinnych ogródków działkowych zastosowanie będzie miała specjalna procedura określona w niniejszej ustawie analogiczna do funkcjonującej w przypadku inwestycji przeciwpowodziowych. Ma to na celu uproszczenie i przyspieszenie procesu inwestycyjnego z jednoczesnym poszanowaniem praw działkowców.

Art. 25 niniejszej ustawy zakłada ułatwienia w nabywaniu nieruchomości pod inwestycje w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. W ust. 1 określono, że w postępowanie o pozwolenie na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy zostało włączone postępowanie podziałowe nieruchomości. Takie rozwiązanie pozwala na przyspieszenie procesu przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, a także czyni z tej decyzji instrument całościowo regulujący kwestie związane z przygotowaniem inwestycji. Wprowadzenie przedmiotowego rozwiązania wymaga, by integralną częścią decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy były mapy z projektami podziału nieruchomości, które są niezbędne do dokonania podziału nieruchomości.

W ust. 2 w art. 25 niniejszej ustawy wskazano, że linie rozgraniczające teren ustalone decyzją o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy stanowią linie podziału nieruchomości w zakresie, w jakim inwestor wystąpił o zatwierdzenie podziału nieruchomości. Dzięki wprowadzonemu rozwiązaniu inwestorowi zapewnione zostaje prawo do nieruchomości

niezbędnych do realizacji inwestycji, a jednocześnie zachowuje się proporcjonalność zastosowanych środków do celu, w związku z tym, że w przypadku, w którym całość danej nieruchomości nie jest niezbędna do realizacji inwestycji, dokonuje się podziału nieruchomości i objęcia terenem inwestycji tylko niezbędnej jej części.

W ust. 3 w art. 25 niniejszej ustawy uregulowano kwestie wywłaszczenia nieruchomości w związku z realizacją inwestycji. W dniu, w którym decyzja o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy staje się ostateczna, na własność Skarbu Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego (w zależności, który podmiot jest inwestorem) przechodzą nieruchomości oznaczone przez inwestora we wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Wywłaszczenie następuje za odszkodowaniem. Podmioty, którym przysługują prawa do nieruchomości, których własność przeszła na Skarb Państwa, otrzymają odszkodowanie. W związku z powyższym należy uznać, że przewidziany przepis przewiduje rozwiązanie adekwatne i proporcjonalne do zamierzonego celu. Z wywłaszczenia zostały wyłączone nieruchomości Skarbu Państwa względem, których uprawnienia właścicielskie wykonuje Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, w tym powierzchniowe wody płynące – które są wyłączone z obrotu prawnego.

W ust. 4, 5 i 7 w art. 25 niniejszej ustawy przewidziano, że prawo użytkowania wieczystego, hipoteka, ograniczone prawa rzeczowe odnoszące się do nieruchomości przechodzącej na własność Skarbu Państwa wygasają, co ma zapewnić możliwość pełnego dysponowania przedmiotowymi nieruchomościami na potrzeby realizacji inwestycji. Z powodu wygaśnięcia ww. praw będzie przysługiwało odszkodowanie. Rozwiązanie to zapewnia proporcjonalność środków. Hipoteką może być obciążona nieruchomość podlegająca podziałowi, a w związku z tym, nie istnieje konieczność wygaśnięcia hipoteki w stosunku do całej nieruchomości. Utrzymanie ograniczonych praw rzeczowych, którymi zgodnie z art. 244 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny są m. in.: użytkowanie, służebności oraz hipoteka, na wywłaszczonej nieruchomości mogłoby w znaczący sposób utrudnić, a czasem uniemożliwić inwestorowi korzystanie z niej w celu realizacji inwestycji. W związku z tym za konieczne i proporcjonalne uznać należy wprowadzenie instytucji wygaśnięcia ograniczonych praw rzeczowych obciążających nieruchomości i prawo użytkowania wieczystego z dniem, w którym decyzja o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy staje się ostateczna.

W ust. 6 w art. 25 niniejszej ustawy wyłączono stosowanie przepisów przewidujących prawo pierwokupu nieruchomości przez gminy w przypadku sprzedaży określonych nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego, co ma na celu zapewnić skuteczne przejmowanie mienia na potrzeby inwestycji przeciwpowodziowych. Dodatkowo w tym przepisie wprowadzono odmienne regulacje w zakresie ponownego wywłaszczania nieruchomości na cel publiczny – w tej sytuacji nie będzie miał zastosowanie art. 136 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (przewidujący

brak możliwości użycia nieruchomości wyłączonej na inny cel niż wskazany w pierwszej decyzji, która dokonała wyłączenia danej nieruchomości).

W ust. 8 w art. 25 niniejszej ustawy przewidziano, że w zakresie ustalenia wysokości i wypłacenia odszkodowania stosuje się przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, która kompleksowo reguluje przedmiotowe kwestie.

W ust. 9 w art. 25 niniejszej ustawy dodatkowo wskazano, że jeżeli przejęta jest część nieruchomości, a pozostała część nie nadaje się do prawidłowego wykorzystania na dotychczasowe cele, inwestor jest obowiązany do nabycia, na wniosek właściciela albo użytkownika wieczystego nieruchomości, w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego tą część nieruchomości. Przedmiotowe rozwiązanie zapewnia ochronę właściciela nieruchomości przez jej podziałem w taki sposób, że jeżeli pozostała mu część nieruchomości nie będzie nadawała się do wykorzystania, w takim przypadku będzie mógł wystąpić o jej przejęcie przez inwestora.

Art. 26 niniejszej ustawy określono skutki, jakie wywiera decyzja o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy w stosunku do trwałego zarządu ustanowionego na nieruchomościach wskazanych w treści tej decyzji lub zarządu w odniesieniu do gruntów w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (z wyłączeniem nieruchomości położonych na obszarze parków narodowych). W związku z tym, że nie jest możliwe łączne wykonanie uprawnień wynikających z prawa użytkowania wieczystego oraz trwałego zarządu (bądź zarządu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe) w stosunku do tej samej nieruchomości, konieczne jest wprowadzenie dodatkowej regulacji. Brak przepisu uniemożliwiłby inwestorowi dysponowanie nieruchomością na cele realizacji inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Przedmiotowy przepis ma zapewnić inwestorowi możliwość nieograniczonego i niezwłocznego korzystania z nieruchomości.

Niezbędna jest również regulacja, na podstawie której wygasają umowy zobowiązaniowe, których przedmiotem są nieruchomości określone w treści decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Uprawnionym z umów przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za straty poniesione na skutek ich wygaśnięcia. Mając na uwadze powyższe, należy uznać, że ingerencja przewidziana w przedstawionym rozwiązaniu nie jest nadmierna w zestawieniu z celem, którego osiągnięcie ma zapewnić.

Art. 27 niniejszej ustawy wprowadza przepisy szczegółowo regulujące sprawy odszkodowań. Wskazano sposób ustalania odszkodowania z tytułu utraty praw do nieruchomości, tj. zobowiązano organ do ustalania wartości nieruchomości według stanu nieruchomości w dniu wydania decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy przez organ pierwszej instancji oraz według jej wartości w dniu ustalenia wysokości odszkodowania. Wprowadzono

zasadę ustalania wysokości odszkodowania na podstawie pisemnego uzgodnienia z wojewodą, pod rygorem przesądzenia wysokości odszkodowania w formie decyzji przez wojewodę.

Wysokość odszkodowania będzie ustalana na podstawie operatu szacunkowego sporządzonego przez rzeczoznawcę majątkowego według stanu nieruchomości w dniu wydania decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji przez organ pierwszej instancji oraz według jej wartości w dniu uzgodnienia wysokości odszkodowania między wojewodą a dotychczasowym właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości czy też osobą posiadającą ograniczone prawo rzeczowe do nieruchomości albo w dniu wydania decyzji ustalającej wysokość odszkodowania. Odszkodowanie będzie podlegać waloryzacji na dzień wypłaty, według zasad obowiązujących w przypadku zwrotu wywłaszczonych nieruchomości. Powyższe rozwiązanie jest spójne z ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (ustawą systemowo regulującą przedmiotową problematykę).

W przepisie uregulowano kwestię związane ze zmniejszaniem odszkodowania w związku z wygaśnięciem ograniczonych praw rzeczowych oraz hipoteki. W szczególności zakłada się, że wysokość odszkodowania przysługującego dotychczasowemu właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu będzie pomniejszana o kwotę równą wartości odszkodowania ustalonego z tytułu wygaśnięcia ograniczonych praw rzeczowych lub hipoteki. Dodatkowo jednoznacznie wskazano, że wysokość odszkodowania przysługującego dotychczasowemu właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu wraz z odszkodowaniem z tytułu wygaśnięcia ograniczonych praw rzeczowych ustanowionych na tej nieruchomości lub na prawie użytkowania wieczystego nie będzie mogła przekroczyć wartości nieruchomości lub wartości prawa użytkowania wieczystego.

Zakłada się także, że wysokość odszkodowania za nieruchomości przejęte pod inwestycje w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy powinna odpowiadać przesłance „słusznego odszkodowania” określonej w art. 21 ust. 2 Konstytucji RP. Związane jest to m.in. z dotychczasowym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, w którym podnoszono, iż słuszne odszkodowanie powinno mieć charakter ekwiwalentny do wartości wywłaszczonego dobra. Oznacza to, że odszkodowanie powinno dawać właścicielowi bądź użytkownikowi wieczystemu możliwość odtworzenia analogicznego stanu, jaki miał przed pozbawieniem praw do nieruchomości. Gwarancji takiej nie daje ustalenie wysokości odszkodowania na poziomie równym jedynie wartości wywłaszczonego prawa, określonej przez rzeczoznawcę majątkowego. Odtworzenie sytuacji majątkowej sprzed wywłaszczenia wymaga, poza zakupem nieruchomości, także poniesienia dodatkowych kosztów związanych np. z poszukiwaniem tej nieruchomości, podatkami i opłatami związanymi z nabyciem, czy też przeprowadzką. Zakłada się aby wysokość odszkodowania ustalona na podstawie wartości nieruchomości powiększana była o kwotę 10 000 zł w przypadku, gdy decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji dotyczy nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym albo budynkiem, w którym wydzielony został lokal mieszkalny. Przewidziano również zmniejszenie wysokości odszkodowania o kwotę równą wartości drewna pozyskanego z wycinki drzew i krzewów w przypadku gdy realizacja inwestycji w zakresie

przeciwdziałania skutkom suszy dotyczy nieruchomości zarządzanej przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe.

Dla zabezpieczenia interesów podmiotów uprawnionych do nieruchomości zakłada się że odszkodowanie za nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym podlegają przekazaniu do depozytu sądowego na okres 10 lat. Przedmiotowy przepis ustawy stanowi *lex specialis* w stosunku do regulacji z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o likwidacji niepodjętych depozytów (Dz. U. z 2006 r. poz. 1537, z późn. zm.) zgodnie, z którym termin do odbioru depozytu wynosi 3 lata od dnia doręczenia wezwania do odbioru uprawnionemu lub wezwania przez umieszczenie na tablicy informacyjnej lub zamieszczenia ogłoszenia w dzienniku poczytnym w danej miejscowości lub w Biuletynie Informacji Publicznej.

W celu zapewnienia odpowiedniej ochrony praw podmiotów wyłączeniowych wprowadzono rozwiązanie przewidujące możliwość wypłacenia na jej rzecz zaliczki w wysokości 70% odszkodowania ustalonego przez organ pierwszej instancji w decyzji ustalającej wysokość odszkodowania.

W niniejszej ustawie zakłada się, że jeżeli przejęcie nieruchomości będzie dotyczyć przejęcia terenu, na którym zlokalizowane są obiekty infrastruktury służące wykonywaniu przez jednostki samorządu terytorialnego zadań własnych, zrealizowane przy wykorzystaniu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej lub innych źródeł zagranicznych, odszkodowanie powiększa się o kwotę środków podlegających zwrotowi. Wiele spośród inwestycji jednostek samorządu terytorialnego jest albo zostało zrealizowanych przy udziale środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. Zmiana przeznaczenia gruntu (pod taką nieruchomością jednostki samorządu terytorialnego), tj. jej przeznaczenie na inwestycję w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, będzie rodziło negatywne konsekwencje finansowe dla tej jednostki związane z niezachowaniem tzw. okresu trwałości projektu.

W niniejszej ustawie zakłada się także, że obowiązek zapłaty odszkodowania obciąża inwestora, zaś organem właściwym do wypłaty odszkodowania jest wojewoda. Inwestor, na podstawie odrębnego porozumienia zawartego z wojewodą, może pokryć koszty ustalenia wysokości odszkodowania.

Przewiduje się rozszerzenie zakresu odszkodowania w przypadku likwidacji rodzinnych ogrodów działkowych w wyniku wykonania decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji o przeciwdziałaniu skutkom suszy. Wprowadzone rozwiązanie polega na nałożeniu na podmiot, w którego interesie nastąpi likwidacja rodzinnego ogrodu działkowego lub jego części obowiązków wobec działkowców poprzez wypłacenie odszkodowania za stanowiące ich własność nasadzenia, urządzenia i obiekty znajdujące się na działkach oraz wobec stowarzyszenia ogrodowego poprzez wypłacenie odszkodowania za stanowiące jego własność urządzenia, budynki i budowle zlokalizowane na terenie rodzinnego ogrodu działkowego, przeznaczone do wspólnego korzystania przez użytkowników działki i służące do zapewnienia funkcjonowania ogrodu. Ponadto podmiot likwidujący ma zapewnić nieruchomości

zamienne na odtworzenie rodzinnego ogrodu działkowego. Zasadniczym założeniem leżącym u podstaw niniejszego rozwiązania jest zagwarantowanie ochrony praw właścicieli do nieruchomości stanowiących rodzinne ogrody działkowe podczas realizacji inwestycji o przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Art. 28 niniejszej ustawy reguluje kwestie korzystania z nieruchomości w celu realizacji inwestycji związanej z przeciwdziałaniem skutkom suszy. Wprowadzenie przepisu ma na celu zagwarantowanie inwestorowi uzyskania prawa do nieruchomości, pozwalającego mu na prowadzenie inwestycji, a także zapewnienie jej prawidłowego funkcjonowania, z jednoczesnym poszanowaniem prawa własności oraz praw przysługujących właścicielom czy użytkownikom wieczystym. Przedmiotowe rozwiązanie przyspieszy prowadzenie inwestycji, bez sięgania po najdalej idącą formę nabycia prawa do nieruchomości, jaką jest wywłaszczenie. Tym samym zachowana jest zasada proporcjonalności środka do zamierzonego celu.

Na wniosek inwestora, ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości może nastąpić na rzecz innego niż inwestor podmiotu, w szczególności przedsiębiorstwa energetycznego, przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego lub przedsiębiorcy telekomunikacyjnego. Wprowadzenie regulacji związane jest z tym, że w realizacji strategicznych inwestycji, o których mowa w niniejszej ustawie, często biorą udział inne niż inwestor podmioty odpowiedzialne za budowę infrastruktury niezbędnej do obsługi inwestycji. Wybudowane przez te podmioty sieci lub przyłącza stają się ich własnością, w związku z czym również im należy zapewnić możliwość prowadzenia właściwych prac. Obowiązek wskazania podmiotu, na rzecz którego ma zostać ustanowione ograniczenie obciąża inwestora, który zobowiązany jest również uzyskać zgodę tego podmiotu (inwestor dołącza zgodę do wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy). Na wniosek inwestora ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości może nastąpić na czas określony. Czas, na który następuje ograniczenie, wskazywany jest w decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Rozwiązanie stanowi gwarancję proporcjonalności ingerencji w prawo własności lub prawo użytkowania wieczystego nieruchomości znajdujących się w liniach rozgraniczających teren inwestycji, ponieważ nie we wszystkich przypadkach niezbędne jest ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości na czas nieokreślony.

Decyzje w zakresie odszkodowań wydaje wojewoda. Obowiązek zapłaty odszkodowania obciąża inwestora. W przypadku gdy ograniczenie ustanawiane jest na rzecz podmiotu innego niż inwestor, obowiązek zapłaty odszkodowania obciąża ten podmiot. Inwestor albo podmiot, na rzecz, którego następuje ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, na podstawie odrębnego porozumienia zawartego z wojewodą, pokrywają koszty ustalenia wysokości odszkodowań.

Przez wskazanie, że ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości następuje za odszkodowaniem oraz odesłanie do art. 124 ust. 4–7 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,

zapewniona została ochrona właścicieli i użytkowników wieczystych nieruchomości. Podkreślić należy, że poza odszkodowaniem, które jest ustalane w drodze decyzji wydawanej przez wojewodę, na inwestorze spoczywa obowiązek przywrócenia nieruchomości do stanu poprzedniego, niezwłocznie po wykonaniu prac wynikających z niniejszej ustawy, a jeżeli jest to niemożliwe albo powoduje nadmierne trudności lub koszty, właścicielom albo użytkownikom wieczystym przysługuje odszkodowanie odpowiadające wartości poniesionych szkód. Ponadto jeżeli zmniejszy się wartość nieruchomości, odszkodowanie powiększa się o kwotę odpowiadającą temu zmniejszeniu.

Art. 29 niniejszej ustawy ma na celu zagwarantowanie inwestorowi prawa zajęcia terenów wód płynących, dróg publicznych bądź terenów linii kolejowej na czas realizacji inwestycji. Rozwiązanie to umożliwi nieodpłatne zajęcie tych terenów na czas realizacji inwestycji, co z kolei uczyni proces realizacji inwestycji płynniejszym i znacznie go skróci. Przepis wprowadza również ułatwienia proceduralne w zakresie realizacji inwestycji, w przypadku konieczności korzystania w trakcie prowadzenia i eksploatacji inwestycji z terenów pokrytych wodami stanowiącymi własność Skarbu Państwa.

Możliwość uzyskania przez inwestora decyzji regulującej warunki wykonywania przysługującego inwestorowi prawa do wejścia na grunty ma charakter subsydiarny. Inwestor został w pierwszym rzędzie zobowiązany do podjęcia próby uzgodnienia warunków korzystania z przysługującego mu prawa w drodze porozumienia. Dopiero w przypadku braku zawarcia porozumienia w terminie 30 dni od otrzymania przez podmiot, o którym mowa w art. 212 ust. 1 Prawa wodnego, właściwego zarządcę drogi, właściwego zarządcę infrastruktury kolejowej lub inny podmiot zarządzający obszarem kolejowym, wystąpienia inwestora, nabywa on uprawnienie do złożenia wniosku do wojewody o wydanie decyzji określającej warunki wykonywania przysługującego mu prawa do wejścia na grunty. Wprowadzenie regulacji, zgodnie z którą inwestor może wystąpić do wojewody o wydanie decyzji określającej warunki wykonywania przysługującego mu prawa do wejścia na grunty jest związane z koniecznością zapewnienia inwestorowi możliwości przygotowania i prowadzenia inwestycji. Decyzja wojewody nie może przewidywać opłat za wykonywanie prawa do wejścia na grunty na czas realizacji inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Przedłużające się negocjacje z podmiotami dysponującymi przedmiotowymi nieruchomościami mogłyby doprowadzić do znacznego opóźnienia w realizacji inwestycji. Wprowadzenie subsydiarnego trybu administracyjnego pozwala na wyeliminowanie ww. trudności. Wydając decyzję, wojewoda bierze pod uwagę interesy odpowiednio inwestora, a także właściwego podmiotu, o którym mowa w art. 212 ust. 1 – Prawa wodnego, zarządcy drogi, właściwego zarządcy infrastruktury kolejowej lub innego podmiotu zarządzającego obszarem kolejowym, a także kwestię bezpieczeństwa ruchu drogowego i kolejowego, bezpieczeństwa żeglugi, utrudnień w ruchu kolejowym i drogowym. Strony postępowania są traktowane w ten sam sposób, a ich interesy oraz realizowane przez nie cele są ważne przez orzekający organ. Stronom przysługuje prawo do wniesienia odwołania od decyzji. Powyższe rozwiązania stanowią

należyte zabezpieczenie interesów wszystkich stron postępowania. Wprowadzane rozwiązania należy więc uznać za adekwatne i niezbędne do realizacji celu polegającego na realizacji inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Podkreślić należy, że nie istnieją alternatywne rozwiązania pozwalające na osiągnięcie ww. celu, a przewidziana w projekcie ustawy regulacja nie stanowi nadmiernego ograniczenia w konstytucyjnie zagwarantowane prawa, np. w prawa określone w art. 21 ust. 1 oraz art. 64 ust. 1 Konstytucji.

Art. 30 niniejszej ustawy ma na celu zapewnić parkowi narodowemu występującemu w funkcji inwestora możliwość gospodarowania mieniem Skarbu Państwa. W związku z powyższym przyjęto, że park narodowy powinien dysponować prawem użytkowania wieczystego do nieruchomości, które przeszły na własność Skarbu Państwa. Przepis nie obejmuje gruntów pokrytych powierzchniowymi wodami płynącymi.

Art. 31 niniejszej ustawy ma na celu zapewnić spółce celowej występującemu w funkcji inwestora możliwość gospodarowania mieniem Skarbu Państwa. W związku z powyższym przyjęto, że spółka celowa powinna dysponować prawem użytkowania wieczystego do nieruchomości, które przeszły na własność Skarbu Państwa. Przepis nie obejmuje gruntów pokrytych powierzchniowymi wodami płynącymi. W tym zakresie wprowadzono analogiczne rozwiązania jak względem parków narodowych, które też, co do zasady, gospodarują nieruchomościami Skarbu Państwa w formie użytkowania wieczystego gruntów i własności zlokalizowanych na nich budynków.

Art. 32 niniejszej ustawy nakłada na Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe obowiązek dokonania wycinki drzew i krzewów rosnących na nieruchomościach niezbędnych do realizacji inwestycji związanej z przeciwdziałaniem skutkom suszy, zarządzanych przez ten podmiot na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach i obowiązek uprzątnięcia wyciętych drzew i krzewów. Przepisem tym niniejsza ustawa wprowadza kolejne ułatwienie w realizacji inwestycji, zobowiązując do współpracy w realizacji inwestycji podmiot, którego współpraca jest konieczna. Koszty wycinki ponosi inwestor. Wprowadzona regulacja ma na celu umożliwić inwestorowi sprawne przygotowanie nieruchomości do rozpoczęcia robót budowlanych. Zaproponowane rozwiązanie jest adekwatne i niezbędne do realizacji zamierzonego celu. Nie istnieją alternatywne rozwiązania pozwalające na jego osiągnięcie, a przewidziane rozwiązania nie stanowią nadmiernego ograniczenia obowiązków władz publicznych wyrażonych w art. 74 ust. 1 (zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego współczesnemu i przyszłym pokoleniom) oraz art. 74 ust. 2 Konstytucji RP (ochrona środowiska).

Jeżeli w terminie 14 dni od dnia otrzymania przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe wystąpienia o zawarcie porozumienia nie dojdzie do jego zawarcia, termin oraz warunki wycinki drzew lub krzewów oraz ich uprzątnięcia ustala wojewoda w drodze decyzji. Organem wyższego stopnia

w sprawie, o której mowa w zdaniu pierwszym, jest minister właściwy do spraw środowiska. Drewno pozyskane z wycinki drzew i krzewów staje się nieodpłatnie własnością Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Inwestor ponosi koszty wycinki drzew i krzewów oraz ich uprzętnięcia, również w przypadku nieruchomości innych niż zarządzane przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (lasów użytkowanych przez właściwych dyrektorów urzędów morskich), na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach objętych decyzją o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy.

Art. 33 niniejszej ustawy wyłącza stosowanie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych do gruntów rolnych i leśnych objętych decyzją o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, z uwagi na to, że większość kluczowych regulacji dotyczących przedmiotowych inwestycji, związanych z ochroną gruntów rolnych i leśnych zawarta jest w niniejsze ustawie.

Art. 34 niniejszej ustawy wskazuje, że organem wyższego stopnia, właściwym w sprawach określonych w rozdziale 3 projektu ustawy, jest minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa. Wyjątkami od wymienionej zasady są sprawy:

1) wydania decyzji określającej termin i warunki wycinki oraz uprzętnięcia drzew i krzewów z nieruchomości objętych decyzją o pozwoleniu na budowę inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy,

2) odwołania od decyzji wojewody potwierdzającej nabycie prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych i własności budynków przez park narodowy

- w których organem wyższego stopnia jest minister właściwy do spraw środowiska.

Art. 35 niniejszej ustawy wprowadza ułatwienia i uproszczenia obowiązujących procedur administracyjnych i sądowno-administracyjnych, w szczególności:

1) nadaje się z mocy ustawy natychmiastową wykonalność większości decyzji administracyjnych wydawanym w związku z realizacją inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy.

Istotą natychmiastowej wykonalności decyzji administracyjnych jest to, że decyzja staje się od razu wykonalna i jednocześnie stanowi tytuł egzekucyjny, a wniesienie odwołania od takiej decyzji w terminie przez jakikolwiek podmiot trzeci nie wstrzymuje wykonywania tej decyzji przez podmiot, który ją uzyskał i przystępujący na tej podstawie do realizacji poszczególnych etapów przedsięwzięć. Skuteczne przygotowanie i realizacja inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy wymaga wprowadzenia wskazanego rozwiązania.

2) wprowadza się kwalifikowane wymagania dotyczące odwołań od decyzji, obejmujące konieczność przedstawienia zarzutów przeciw decyzji, określania istoty i zakresu żądania będącego przedmiotem odwołania oraz wskazywania dowodów uzasadniających to żądanie.

3) skracają się terminy wniesienia (co do zasady – do 7 dni) i rozpatrzenia odwołania od decyzji - organ administracji rozpatrzy takie odwołanie, co do zasady, w terminie 14 dni.

4) ogranicza się możliwość uchylecia decyzji lub stwierdzenia jej nieważności.

5) wyłączone zostało możliwość wstrzymania natychmiastowego wykonania decyzji inwestycyjnej, z wyjątkiem odwołania od decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutków suszy, w przypadku gdy odwołanie zawiera wskazanie niezgodności tej decyzji z decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach lub nieuwzględnienia postanowień decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Wprowadzane zmiany w zakresie procedury administracyjnej mają na celu usprawnienie toczącego się postępowania i skrócenie czasu jego trwania (skrócenie terminu do wniesienia odwołania, doprecyzowanie treści odwołania, skrócenie terminów rozpoznania odwołania, ograniczenie możliwości uchylecia bądź stwierdzenia nieważności decyzji). Pomimo ograniczenia terminów i przesłanek, które mogą przesądzić o uchyleniu bądź stwierdzeniu nieważności decyzji, zauważyć należy, że zachowana została zasada dwuinstancyjności postępowania administracyjnego oraz możliwość wzruszenia wadliwej decyzji.

Jednocześnie w związku z koniecznością zapewnienia inwestorowi możliwości realizacji inwestycji, niezbędne jest ograniczenie rozstrzygnięć nadzorczych wydawanych przez organ wyższej instancji. Zaproponowane rozwiązanie należy uznać za proporcjonalne do celu, jakim jest sprawna realizacja inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy.

Z uwagi na fakt, że inwestycja w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy w przypadku terenów parków narodowych, CPK, lotniska użytku publicznego – nie może być realizowana, co do zasady, przez inny podmiot niż dysponujący danym terenem – w przypadku naruszenia tego przepisu dopuszcza się stwierdzenie nieważności decyzji. Takie samo rozwiązanie przyjęto także w odniesieniu do inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, która miałaby być realizowana na terenach realizowanej już innej istotnej dla państwa inwestycji.

Art. 36 niniejszej ustawy skracają terminy rozpatrywania skarg przez sąd oraz termin rozpatrzenia skargi kasacyjnej. Wyłączenie zastosowania art. 61 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi ma na celu zapewnienie inwestorowi możliwości dalszego przygotowania bądź realizacji inwestycji, mimo wniesienia skargi do sądu. Rozwiązanie jest konieczne ze względu na priorytetowy charakter inwestycji przewidzianych w projekcie ustawy. Przedmiotowe wyłączenie (art. 61 § 3) nie stosuje się do skarg na decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach oraz na decyzję o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, w ramach których wydano postanowienie, o którym mowa w art. 90 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa

w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - co wynika z potrzeby zapewnienia odpowiedniego dostępu do wymiaru sprawiedliwości.

Art. 37 niniejszej ustawy ogranicza możliwość stwierdzenia nieważności ostatecznej decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy wydanej na wniosek właściwego podmiotu, jeżeli wniosek o stwierdzenie nieważności tej decyzji zostanie złożony po upływie 60 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna, a inwestor rozpoczął budowę. Zasadniczym założeniem leżącym u podstaw niniejszego rozwiązania jest jak najszersze zabezpieczenie inwestycji związanych z przeciwdziałaniem skutkom suszy, przed zagrożeniem wstrzymania ich realizacji, co mogłoby spowodować istotne utrudnienia w realizacji inwestycji. Należy wskazać, że przedmiotowe rozwiązanie nie dotyczy decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz pozwolenia na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy w ramach których wydano postanowienie, o którym mowa w art. 90 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - co wynika z potrzeby zapewnienia odpowiedniego dostępu do wymiaru sprawiedliwości. Przedmiotowe rozwiązanie nie dotyczy także terenów parków narodowych, CPK, lotniska użytku publicznego, na których to terenach inwestycja nie może być realizowana, co do zasady, przez inny podmiot niż dysponujący danym terenem dlatego w przypadku naruszenia tego przepisu dopuszcza się stwierdzenie nieważności decyzji. Takie samo rozwiązanie przyjęto także w odniesieniu do inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, która miałaby być realizowana na terenach realizowanej już innej istotnej dla państwa inwestycji.

Art. 38 niniejszej ustawy wskazuje, że dla decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji związanych z przeciwdziałaniem skutkom suszy stosuje się przepisy o zmianie decyzji z art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego, z zastrzeżeniem, że zgodę na zmianę ostatecznej decyzji wyraża wyłącznie inwestor, który wystąpił o wydanie tej decyzji. Przedmiotowe rozwiązanie pozwala na jej zmianę bez konieczności pozyskiwania zgody wszystkich stron postępowania. W przypadku niewprowadzenia tej regulacji, na podstawie art. 155 ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego, każda zmiana decyzji wymagałaby zgody wszystkich stron, które brały udział w postępowaniu. Należy wskazać, że w przypadku realizacji ww. inwestycji z uwagi na znaczną liczbę stron postępowania, uzyskanie zgody wszystkich stron postępowania jest znacznie utrudnione. Strony postępowania w sprawie wydania decyzji zachowują swój status w postępowaniu dotyczącym zmiany tej decyzji, o ile postępowanie dotyczy ich interesu prawnego (co wynika wprost ze stosowania art. 28 ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego przy ustalaniu zakresu stron postępowania). W szczególności strony postępowania są informowane o wszczęciu postępowania, wydawanych aktach administracyjnych i innych podejmowanych przez organ czynnościach. Przysługuje im prawo udziału w postępowaniu oraz wniesienia środków odwoławczych w przewidzianych prawem przypadkach. Przedmiotowe rozwiązanie jest adekwatne i niezbędne do realizacji zamierzonego celu. Przewidziana

w projekcie ustawy regulacja nie stanowi nadmiernego ograniczenia konstytucyjnie gwarantowanych praw, np. określonych w art. 21 ust. 1 oraz art. 64 ust. 1 Konstytucji prawa własności oraz innych praw majątkowych, a także określonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji prawa do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy przez właściwy, niezależny bezstronny i niezawisły sąd.

Art. 39 niniejszej ustawy wskazuje na wyłączenia stosowania rozdziału 4 projektu ustawy do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy oraz o wysokości ustalenia odszkodowań.

Art. 40 niniejszej ustawy wskazuje na kompetencje wojewody w zakresie egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym wynikających z decyzji: o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, o zezwoleniu na wejście na teren nieruchomości w celu wykonania badań archeologicznych, geologicznych, hydrogeologicznych lub określeniu geotechnicznych warunków posadowienia obiektu, o warunkach wykonywania przysługującego inwestorowi prawa do wejścia na grunty oraz o wycince drzew lub krzewów oraz ich uprzątnięciu.

W art. 41 i art. 42 niniejszej ustawy zakłada się wprowadzić przepisy dotyczące administracyjnych kar pieniężnych. Właściciel urządzenia melioracji wodnych, które nie zostało wykonane na koszt Skarbu Państwa oraz nie jest wpisane do ewidencji urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów, ma obowiązek zgłoszenia tego urządzenia do powyższego rejestru w terminie roku od dnia wejścia w życie ustawy. Przedmiotowy przepis ma na celu zweryfikowanie i uzupełnienie danych zawartych

w powyższym rejestrze. W przypadku nie wypełnienia powyższego obowiązku przez właściciela urządzenia zostanie na niego nałożona w drodze decyzji przez dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej PGW WP administracyjna kara pieniężna w wysokości do 2000 zł.

Art. 43 niniejszej ustawy wprowadza zmiany w **ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa** (Dz. U. z 2020 r. poz. 2243, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą gnr”. Zmiany przewidziane w **art. 24 ust. 4 tej ustawy gnr** mają umożliwić Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa (KOWR) przekazywanie Lasom Państwowym gruntów z przeznaczeniem na lasy oraz rozszerzenie takiej możliwości o inne grunty na potrzeby gospodarki leśnej. Takie rozwiązanie wpisuje się w działania na rzecz zmniejszenia ryzyka występowania negatywnych zjawisk związanych z niedoborem wody w środowisku, przez zwiększenie obszarów leśnych, które zatrzymują wodę. Las ma wyjątkową zdolność magazynowania wody, gdy jest jej nadmiar i oddawania jej w okresach suchych. Projektowane rozwiązania wpisują się w działania zmierzające do zwiększenia retencji wód na obszarach administrowanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe powiązane z realizacją założeń Krajowego Programu Zwiększania Lesistości na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa. Od 2005 r. Agencja Nieruchomości Rolnych (obecnie KOWR) znacząco ograniczyła przekazywanie gruntów do zalesień

Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe. Następstwem tego ograniczenia jest spadek zalesień realizowanych na gruntach Skarbu Państwa, co wynika ze zmiany ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2012 r. poz. 1187, z późn. zm.) wprowadzonej ustawą z dnia 26 listopada 2010 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. poz. 1578), która ograniczyła wszelkie formy nieodpłatnego rozdysponowania nieruchomości z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. W Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa nadal pozostaje znacząca powierzchnia lasów oraz gruntów nieprzydatnych do produkcji rolniczej. Zmiany zmierzające do umożliwienia KOWR zdecydowane zwiększenie ilości przekazywanych Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia są uzasadnione dla osiągnięcia celów ustawy.

Celem zmian wprowadzonych w **art. 28a ust. 2 pkt 2, art. 31 ust. 2a, art. 32a ust. 1a, 1b, 2, ustawy gnr** jest zapewnienie dalszej i nieprzerwanej możliwości prowadzenia działalności rolniczej przez podmioty, które są dłużnikami KOWR w obliczu panującej w rolnictwie, trudnej sytuacji spowodowanej wystąpieniem suszy. W jej wyniku możliwy jest spadek opłacalności produkcji rolnej oraz wystąpienie wzrostu poziomu bezrobocia na obszarach wiejskich. Zaproponowane zmiany przyczynią się do zmniejszenia obciążeń finansowych podmiotów prowadzących działalność rolniczą, a w konsekwencji pozwolą na utrzymanie miejsc pracy i związanej z tym płynności finansowej, niezbędnej w prowadzonej przez nich działalności w okresie narażenia na straty ekonomiczne spowodowane skutkami suszy.

Odnosząc się szczegółowo do projektowanych zmian należy wskazać, że wprowadzają one możliwość nabycia przez KOWR nieruchomości rolnej od rolnika, który jest jego dłużnikiem m.in. w związku z trudnościami z zapłatą czynszu dzierżawnego. W obliczu bowiem trudnej sytuacji związanej z występującą kolejny rok suszą mogą zaistnieć okoliczności, niezawinione przez rolników, które utrudniają lub uniemożliwiają wywiązywanie się przez nich z zaciągniętych wobec KOWR zobowiązań, a często są to gospodarstwa rodzinne, których posiadacze w sposób prawidłowy gospodarują na nieruchomościach wchodzących w ich skład, prowadząc na nich w sposób racjonalny działalność rolniczą.

W sytuacji wystąpienia trudności wpływających na normalne funkcjonowanie gospodarstw rolnych (takich jak w szczególności susza), rolnicy mogą nie być w stanie wywiązywać się ze zobowiązań wynikających z nabycia nieruchomości, ponieważ przychód z prowadzenia gospodarki rolnej na tych gruntach ulega w takich sytuacjach znacznemu zmniejszeniu. Dlatego zmiana pozwala w takich okolicznościach na nabycie przez KOWR nieruchomości na wniosek podmiotu, który nabył ją uprzednio z Zasobu i nie dokonał spłaty należności za zakupioną nieruchomość, rozłożoną na raty.

Jednocześnie nowe przepisy umożliwiają zawarcie umowy dzierżawy nieruchomości, która powróciła do Zasobu, z jej dotychczasowym właścicielem – bez obowiązku przeprowadzania przetargu. Należy wskazać, że regulacja jest niezbędna, ponieważ dotychczasowi właściciele nieruchomości najczęściej

są rolnikami, którzy poczynili na nich odpowiednie nakłady oraz utrzymywali je w odpowiedniej kulturze rolnej. W interesie społecznym jest to, aby nieruchomości rolne Zasobu pozostały w użytkowaniu rolników dotychczas gospodarującymi tymi nieruchomościami, a trudności w spłacie rat wynikające z niezależnych od danego podmiotu okoliczności, nie powodowały utraty pracy. Rolnicy dokonali inwestycji w gospodarstwa rolne dostosowując je do posiadanego areалу i taka możliwość dzierżawy pozwoli utrzymać opłacalność produkcji. Zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 3 ustawy gnr, podmiotom takim, po spełnieniu warunków określonych w ww. przepisie, w przypadku przeznaczenia przez KOWR nieruchomości do sprzedaży, będzie przysługiwało pierwszeństwo w jej nabyciu. Uzyskają one zatem na powrót możliwość stania się jej właścicielami.

Zmiany w art. 31 ust. 2a - z tych samych względów zasadne jest wprowadzenie mechanizmu, na podstawie którego, po dokonaniu odroczenia spłaty należności na zasadach określonych w art. 23a ust. 1 ustawy gnr, określony w umowie termin całkowitej spłaty należności będzie mógł zostać wydłużony o ten sam okres, na który udzielono odroczenia. W tym przypadku okres ten nie będzie mógł być jednak dłuższy niż 20 lat. Narzędzie, z którego będzie mógł skorzystać KOWR, umożliwi podmiotowi, na rzecz którego takie odroczenie nastąpiło, zaangażowanie posiadanego kapitału w pierwszej kolejności w działania związane z utrzymaniem płynności prowadzonej działalności rolniczej, co jest warunkiem kluczowym dla późniejszej możliwości dokonywania przez niego spłat tytułem istniejących wobec KOWR zobowiązań.

Wprowadzenie zmian w **art. 38 ust. 2** oraz **art. 39 ust. 2 pkt 7 ustawy gnr** umożliwi KOWR zachowanie ciągłości realizacji zadań związanych z rozdysponowaniem nieruchomości Zasobu, przyspieszy rozdysponowanie nieruchomości rolnych Zasobu, które będą mogły być bezzwłocznie zagospodarowane przez dzierżawców i przeznaczone w obecnym okresie agrotechnicznym do uprawy roślin jarych o późnym siewie, lub umożliwi uzyskiwanie plonów z trwałych użytków zielonych, ewentualnie wykonanie na nieruchomościach Zasobu zabiegów agrotechnicznych pod uprawy ozime. Ponadto dzierżawcy będą mogli skorzystać z płatności bezpośrednich uzyskiwanych z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (termin na złożenie wniosków został w 2020 r. przesunięty do 15 czerwca, bez sankcji oraz do 9 lipca, z sankcjami wynoszącymi do 25%), lub innych wniosków pomocowych.

Art. 44 niniejszej ustawy wprowadza zmiany w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2021 r. poz. 2531, z późn. zm.).

Zmiana podyktowana jest potrzebą upowszechnienia budowy urządzeń wodnych na terenach rolniczych i leśnych, których realizacja wpisując się będzie w ogół inwestycji z zakresu przeciwdziałania skutkom suszy. Aby to umożliwić niezbędne jest wprowadzenie rozwiązań umożliwiających szybsze oraz prostsze uzyskiwanie poszczególnych decyzji administracyjnych, związanych z realizacją przedsięwzięć związanych z budową urządzeń wodnych o niewielkich rozmiarach. Obecny art. 29 ust. 2 pkt 14 Prawa budowlanego odnosi się jedynie do urządzeń melioracji wodnych (które zgodnie

z przepisami Prawa wodnego służą regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy), co skutecznie uniemożliwia realizację małej inwestycji związanej z budową, przebudową, modernizacją urządzeń wodnych, które melioracji takiej nie służą, jednakże w sposób znaczący przyczyniają się do poprawy gospodarki wodnej na określonym obszarze. Konieczność uzyskiwania szeregu zgód skutecznie zniechęca właścicieli nieruchomości do realizacji tego rodzaju inwestycji.

Propozycja zmiany przepisów w zakresie budowy rowów, które nie są uznawane za urządzenia melioracji, a także obiektów umiejscowionych na tych rowach jest analogiczna do przepisów dotyczących urządzeń melioracji wodnych. Urządzenia te mają prawie identyczny charakter, jedynie ich przeznaczenie nieco się od siebie różni, gdyż pierwsza grupa nie służy regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy, lecz faktycznie ich rola w poprawie stosunków wodnych i retencji wody na terenach rolniczych i leśnych jest taka sama. Nie ma zatem podstaw do wprowadzania rozróżnienia, które powoduje, że jeden rów (uznany przez organy administracji wodnej za urządzenie melioracji wodnych) zwolniony jest z obowiązku uzyskiwania pozwolenia na budowę, a nawet nie podlega zgłoszeniu organowi administracji budowlanej, a tymczasem dokładnie taki sam rodzaj obiektu, który nie zostanie uznany za służący melioracji, musi uzyskać wszelkie możliwe zgody budowlane i wodnoprawne.

Ponadto ułatwienie procesu przygotowania inwestycji skróci okres realizacji całego procesu oraz przyniesie wymierne efekty, chociażby w przypadku zagospodarowania wód opadowych i roztopowych odprowadzanych, m.in. z powierzchni dróg, a to z kolei przyczyni się w znacznym stopniu do właściwego gospodarowania wodami.

W art. 29 ustawy – Prawo budowlane wprowadza się także zmianę, polegającą na rezygnacji z wymogu uzyskania pozwolenia na budowę dla zbiorników bezodpływowych na wody roztopowe lub opadowe o pojemności do 10 m³. Intencją tego rozwiązania jest zrównanie wymogów dotyczącego zbiorników na nieczystości ciekłe i zbiorników na wodę opadową lub roztopową.

W myśl art. 29 ust. 4 pkt 2 lit. a ustawy – Prawo budowlane nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę oraz zgłoszenia, o którym mowa w art. 30, wykonywanie robót budowlanych polegających na remoncie obiektów budowlanych, z wyłączeniem remontu budowli, których budowa wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę, budowę, których budowa wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę – w zakresie przegród zewnętrznych albo elementów konstrukcyjnych. Z uwagi na fakt, że remont prawie wszystkich obiektów budowlanych, z zastrzeżeniem ww. wyjątków, nie wymaga pozwolenia na budowę oraz zgłoszenia także remont obiektów ujętych w art. 29 ust. 2 pkt 14b ustawy Prawo wodne (przepis dodawany w projekcie ustawy) nie będzie wymagał pozwolenia na budowę i zgłoszenia budowlanego.

Art. 45 niniejszej ustawy przewiduje zmiany w art. 37 ust. 2 pkt 22 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Przedmiotowa zmiana ma na celu ułatwienie inwestorom nabywania

nieruchomości na rzecz realizacji inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Wprowadza się w tym zakresie wyjątek od nabywania nieruchomości w drodze przetargu.

Art. 46 niniejszej ustawy zakłada się zmiany w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, które dotyczą wymogu opiniowania przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej projektów wojewódzkich programów ochrony środowiska, dzięki czemu inwestycje mające na celu zwalczanie skutków suszy będą uwzględniane w programach mających wpływ na inwestycje realizowane na poziomie wojewódzkim. Z wykonania programów sporządza się raport, który powinien być przekazywany także do ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej, co zapewni kontrolę prawidłowego wykonania ww. programu (zmiany przewidziane w art. 17 ust. 2 i art. 18 ust. 3).

W art. 47 niniejszej ustawy przewiduje się zmiany dotyczące planowania przestrzennego oraz procesu inwestycyjnego w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r. poz. 741, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o planowaniu”. Przewidziane zmiany mają być uwzględniane w przypadku lokalizowania inwestycji w oparciu o plan miejscowy, decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz uchwałę o ustaleniu lokalizacji inwestycji mieszkaniowej. Celem proponowanych zmian jest:

- wprowadzenie zasady zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w obrębie działki budowlanej lub poprzez odprowadzenie do lokalnego systemu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, chyba że będzie to nieuzasadnione ekonomicznie;
- wprowadzenie obowiązku zagospodarowania działki budowlanej w sposób zapewniający udział powierzchni biologicznie czynnej wynoszący co najmniej 30% ogólnej powierzchni działki budowlanej, w tym część stanowiącej glebę w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, wynoszący co najmniej 15% ogólnej powierzchni działki budowlanej;

Z uwagi na fakt, że art. 11i ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych wyłącza zastosowanie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym do inwestycji realizowanych na podstawie tej ustawy „drogowej”, dlatego też ww. warunek nie będzie miał zastosowania przy realizacji inwestycji drogowych na podstawie tej ustawy „drogowej”.

- umożliwienie lokalizowania zbiorników wodnych lub stawów na wyznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego terenach rolniczych, terenach zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych, terenach łąk lub pastwisk, niestanowiących przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, również w przypadku gdy z planu miejscowego nie wynika dopuszczenie ich lokalizacji, chyba że ustalenia planu miejscowego zakazują ich lokalizacji (zmiana w art. 15 ust. 5).

Warto dodać, że wprowadzenie obowiązku zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w obrębie działki nie wyklucza innych sposobów zagospodarowania wód opadowych, w tym ich odprowadzania do wód, do ziemi, do urządzeń wodnych, w tym urządzeń kanalizacyjnych. W tym zakresie przepisy ustawy o planowaniu przestrzennym wprowadzają wyłącznie pierwszeństwo w zakresie określania sposobu zagospodarowywania wód opadowych i roztopowych.

Proponowana zmiana, polegająca na dodaniu do art. 1 ustawy o planowaniu przestrzennym ust. 5 ma na celu wprowadzenie wymogu zapewnienia warunków infiltracji, retencji oraz rozsączania do gruntu wód opadowych i roztopowych, co umożliwi ich częściowe powtórne wykorzystanie, więc będzie łagodzić lokalny deficyt wody i pomoże zagospodarować część tych wód w przypadku deszczów nawalnych. Dodatkowo w celu jednoznacznego stosowania tego przepisu w art. 2 ustawy o planowaniu przestrzennym wprowadzono definicję „zagospodarowania wód opadowych i roztopowych”. Wymóg dotyczący zagospodarowania wód opadowych i roztopowych jest związany z odpowiedzialnym gospodarowaniem wodami opadowymi, wpisujący się w ideę małej retencji. Przepis ma przeciwdziałać tendencji do zabudowy terenów powodujących przyspieszenie spływu wód do rzek. Celem przepisu jest wprowadzenie zasady, aby woda podlegała naturalnym procesom przytrzymującym ją w miejscu opadu, wspomaganym przez celowe działania hydrotechniczne w obrębie działki. Uzupełnieniem tego rozwiązania jest umożliwienie gospodarowania wodą opadową w miejscach, gdzie istniejące uwarunkowania przyrodnicze lub kulturowe utrudniają zagospodarowanie wody na działce za pomocą systemu odprowadzającego wodę z wielu działek w sposób zorganizowany do odbiornika. Następnie woda będzie zagospodarowywana w sposób umożliwiający jej zretencjonowanie – np. w postaci zbiornika retencyjnego lub poprzez rozsączenie do gruntu (do art. 2 dodano pkt 3c zawierający definicję „lokalnego systemu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych”).

Zasada spełnienia odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej, której definicję wprowadza się w art. 2 pkt 3a ustawy o planowaniu, nie jest jednak bezwzględna. Przepis art. 1 ust. 6 ustawy o planowaniu wprowadza wyjątek dla działki, na której sytuowany będzie budynek w tzw. plombie, czyli poprzez wypełnianie pierzei i lokalizowanie budynku tak, by przylegał ścianami bocznymi do istniejących na sąsiednich działkach budynków. Z uwagi na naczelną zasadę planowania przestrzennego – ochronę ładu przestrzennego, kontynuacja sposobu zabudowy na takiej działce często nie byłaby możliwa przy jednoczesnym spełnieniu warunku dotyczącego udziału powierzchni biologicznie czynnej. Dlatego też, w ramach kontynuacji sposobu zabudowy, wprowadzono możliwość zapewnienia udziału powierzchni biologicznie czynnej w takim samym stopniu, jak najniższy udział na działkach sąsiednich.

Zmiany przewidziane w art. 1 ust. 7 ustawy o planowaniu - przewidziano zwolnienia z wymogu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w całości. Przedmiotowy wymóg nie będzie dotyczył działki budowlanej położonej na terenie działki graniczącej z działką ewidencyjną, która obejmuje śródlądowe wody płynące.

Warto dodać, że zasady dotyczące zagospodarowania wód opadowych i roztopowych odnoszą się tylko do sytuowania nowych obiektów, a nie do wszystkich przewidzianych sposobów zagospodarowywania wód opadowych i roztopowych w innych ustawach.

Odstąpienie od wymagań ust. 5 pkt 1 ustawy o planowaniu przestrzennym w zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych jest konieczne dla terenów o specyficznych warunkach fizjograficznych, gdzie nie jest możliwe odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do gruntu. Taka sytuacja występuje na terenach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi – graniczących z śródlądowymi wodami płynącymi oraz w pasie nadbrzeżnym graniczących z wodami morskimi. Tereny te – ze względów bezpieczeństwa wymagają ograniczenia możliwości inwestowania, a konieczne inwestycje powinny posiadać systemowe rozwiązania odprowadzenia wód opadowych i roztopowych.

Zwolnienie z obowiązku zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w obrębie działki dotyczy także inwestycji infrastrukturalnych – drogowych, kolejowych, a także portów i przystani morskich, z uwagą na specyfikę zabudowy tej infrastruktury.

Ponadto także w przypadku wymogu zapewnienia 30% powierzchni biologicznie czynnej zwolnione z tego obowiązku z uwagi na specyfikę nieruchomości zajętej pod daną infrastrukturę będą – pasy drogowe dróg publicznych i drogi kolejowe, porty i przystanie morskie.

Studium zagospodarowania przestrzennego gminy będzie uwzględniało uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska (w tym m.in. możliwości retencji wód opadowych i roztopowych), stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej (w tym m.in. stopnia uporządkowania gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi) oraz będzie regulowało kierunki rozwoju lokalnych systemów zagospodarowania wód opadowych i roztopowych. W zakresie kierunków rozwoju lokalnych systemów studium uzgadniane będzie z PGW WP, które będzie wskazywało, czy zaproponowane rozwiązanie wpisuje się w zasadę minimalizacji antropogenicznego odwodnienia zlewni. Plan miejscowy również będzie uwzględniał kwestię zagospodarowania tych wód. Zarówno studium jak i plany miejscowe będą ponadto uzgadniane w zakresie zgodności z opracowaniami planistycznymi, których uwzględnienie wymagane jest przepisami Prawa wodnego. Wymóg ten dotyczy m. in. uwzględniania ustaleń planów przeciwdziałania skutkom suszy. Zagospodarowanie wody opadowej w obrębie działki oparte będzie w największym stopniu o procesy na podłożu pokrytym naturalną roślinnością. Wymaga to zapewnienia odpowiedniej wielkości powierzchni biologicznie czynnej w obrębie działki. Stąd wprowadzenie minimum udziału powierzchni biologicznie czynnej (PBC) w rozumieniu obecnych przepisów budowlanych, które przeciwdziałają nadmiernemu uszczelnieniu powierzchni, co stanowi problem zwłaszcza w przestrzeniach intensywnego zagospodarowania miejskiego. Definicja PBC obejmuje także szereg rozwiązań umożliwiających częściowe utwardzenie terenu oraz inne „niepełnowartościowe” biologicznie powierzchnie. Dlatego wprowadzono osobny próg minimalnego

pokrycia działki jak najbardziej naturalną powierzchnią biologicznie czynną w postaci gruntu ustrukturuwanego w sposób spełniający kryteria gleby.

Należy wskazać, że wymóg dotyczący pozostawienia określonej wielkości PBC jest już ustanowiony w rozporządzeniu z dnia 12 kwietnia 2002 r. Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1065, z późn. zm.), w § 39. Jednak przewidziany w niniejszej ustawie wymóg będzie dotyczył przypadku sytuowania każdego nowego obiektu budowlanego lub rozbudowy istniejącego obiektu budowlanego, a nie jak dotychczas – wyłącznie działek budowlanych, przeznaczonych pod zabudowę wielorodzinną, budynki opieki zdrowotnej (z wyjątkiem przychodni) oraz oświaty i wychowania.

Ponadto zmiana w art. 15 ust. 5 ustawy o planowaniu przestrzennym ma na celu ułatwienie lokalizacji na terenach rolnych małych zbiorników wodnych i stawów, służących lokalnej retencji wód, nie stanowiących przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, również w przypadku gdy z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie wynika dopuszczenie takich lokalizacji, chyba że miejscowy plan wprost zakazuje ich lokalizacji.

Zakłada się także wprowadzenie zmian w **art. 52** ust. 2 pkt 2 lit. d oraz **art. 54 pkt 4 i 5 ustawy o planowaniu** mające na celu uwzględnienie w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego także sposobu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych a także powierzchni biologicznie czynnych, jeżeli występuje obowiązek uwzględnienia wymogów w tym zakresie.

Art. 48 niniejszej ustawy zakłada zmiany w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zmiany dotyczą możliwości udzielenia przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska zezwolenia na obszarze rezerwatu przyrody na odstępstwa od zakazów, o których mowa w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, jeżeli jest to uzasadnione potrzebą realizacji inwestycji celu publicznego z zakresu przeciwdziałania skutkom suszy. Przedmiotowe rozwiązanie ma umożliwić w przypadku realizacji inwestycji także w części na obszarach rezerwatów przyrody na wykonanie także w tej lokalizacji inwestycji. Należy podkreślić, że, co do zasady, nie zakłada się realizacji inwestycji na terenie rezerwatów przyrody.

Art. 49 niniejszej ustawy wskazuje na zmiany w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zmiany wynikają z konieczności uwzględnienia wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla inwestycji mających na celu przeciwdziałanie skutkom suszy w ramach procedur realizowanych na podstawie ww. ustawy. W tym zakresie przewiduje się takie same rozwiązania dla inwestycji mających przeciwdziałać skutkom suszy

jak dla innych inwestycji realizowanych na podstawie ustaw wprowadzających szczególny tryb realizacji inwestycji.

Art. 50 niniejszej ustawy wprowadza zmiany w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. W **art. 33 ust. 4 Prawa wodnego**, proponuje się modyfikację zwykłego korzystania z wód. Przewiduje się objęciem tym rodzajem korzystania z wód - korzystania z wody w rowie lub stawie, znajdującej się w granicach nieruchomości gruntowej stanowiącej własność właściciela, o ile ten pobór nie narusza interesu osób trzecich. Woda w rowie oraz woda w stawie, który nie jest napełniany w ramach usług wodnych, ale wyłącznie wodami opadowymi lub roztopowymi lub wodami gruntowymi, stanowi, co do zasady, wodę stojącą. Oznacza to, że właściciel danego terenu, który posiada staw albo rów, który jest zasilany wodami opadowymi lub roztopowymi, może korzystać z tej wody do celów prowadzenia m.in. działalności rolniczej w ramach zwykłego korzystania z wód bez limitowania ilości tej wody przeznaczonej do wykorzystania. Dodatkowo przewiduje się objęciem zwykłym korzystaniem z wód także odprowadzania wód opadowych i roztopowych w ilości nieprzekraczającej łącznie 5 m³ na dobę do wód lub do urządzeń wodnych lub do ziemi, co ma pozwolić ułatwić wykonywanie działań mających na celu zatrzymywanie wody opadowej w miejscu wystąpienia opadów.

W **art. 34 pkt 4 Prawa wodnego** przewiduje się wprowadzenie skrótu jednego z rodzajów szczególnego korzystania z wód – polegającego na wykonywaniu na nieruchomości o powierzchni powyżej 3500m² robót lub obiektów budowlanych trwale związanych z gruntem, mających wpływ na zmniejszenie naturalnej retencji terenowej przez wyłączenie więcej niż 70% powierzchni nieruchomości z powierzchni biologicznie czynnej na obszarach nieujętych w systemy kanalizacji otwartej lub zamkniętej. W celu zapewnienia spójności ustawy w tym zakresie wprowadza się skrót „zmniejszenia naturalnej retencji terenowej”, który zostanie wprowadzony w następujących przepisach: **art. 269 ust. 1 pkt 1, art. 270 ust. 7, art. 272 ust. 8, art. 274 pkt 6, art. 400 ust. 6, art. 409 ust. 7.**

Zmiana w **art. 34 pkt. 12 Prawa wodnego** polega na tym, że ze szczególnego korzystania z wód używanych do nawodnień wyłącza się korzystanie, o którym mowa w art. 33 ust. 4 pkt 1a (wody w stawach lub rowach napełniane wyłącznie wodami opadowymi lub roztopowymi lub wodami gruntowymi). Celem projektowanej zmiany jest m. in. uproszczenie przepisów w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi w rolnictwie, w tym dotyczących retencji wody, jak i zatrzymywania jej odpływu na terenach rolnych, w szczególności w urządzeniach melioracji wodnych. Woda stanowi jeden z istotniejszych czynników warunkujących poziom produkcji, dlatego producenci rolni powinni móc ją wykorzystywać w sposób efektywny, przy zapewnieniu spełniania wymogów środowiskowych.

Zmiany w art. 205, art. 205a, art. 205b, 205c, art. 206, art. 206a, art. 209a, art. 240 ust. 3 pkt 1 lit. a i pkt 29, art. 240 ust. 4 pkt 1 lit. a, i pkt 19, 20 i 21, art. 331 ust. 1 pkt 10 i 11, art. 334 pkt 5, art. 444 ust. 2, art. 446 ust. 3-5, art. 477, art. 447a, art. 447b, art. 449 ust. 1 i ust. 2 pkt 4, art. 451

ust. 2, art. 451a, art. 452, art. 454, art. 460 ust. 1, art. 462 ust. 1, 2 i 4-8, art. 463 ust. 1 i 3, art. 464 ust. 2, art. 465 ust. 3 i 5, art. 467, art. 479a-art. 479c Prawa wodnego – dotyczące reformy systemu melioracji wodnych.

Zmiany w zakresie przepisów dotyczących **urządzeń melioracji wodnych** mają na celu zapewnienie utrzymywania tych urządzeń w dobrym stanie technicznym, sprawnych, aby mogły pełnić funkcje regulujące stosunki wodne na obszarach rolnych. Z uwagi na obecnie występujące problemy w zakresie zadań dotyczących utrzymania urządzeń melioracji wodnych oddziałujących często na wielu właścicieli nieruchomości gruntowych, projekt ustawy wprowadza także zmiany kompetencyjne w tym zakresie.

Obecnie, w urządzenia melioracyjne wyposażonych jest ponad 30% gruntów rolnych, tj. około 18% powierzchni kraju. Stanowią więc one istotny element zrównoważonego rozwoju rolnictwa, jak i podstawę prawidłowego prowadzenia gospodarki wodnej. Sprawne funkcjonowanie tych urządzeń jest uzależnione od ich prawidłowego utrzymywania. Jest to szczególnie ważne wobec występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych w postaci powodzi i podtopień oraz susz, które będą występowały coraz częściej w miarę ocieplania się klimatu.

Urządzenia melioracyjne tworzą systemy, często bardzo złożone, które oddziałują na grunty należące do wielu właścicieli. Dlatego też ich właściwe utrzymywanie wymaga zorganizowanych i skoordynowanych działań. Utrzymanie aktualnie jest zadaniem zainteresowanych właścicieli gruntów, na które oddziałują urządzenia albo spółek wodnych, jeżeli takie na danym terenie działają. Przy obecnej strukturze własności gruntów oraz ze względu na różny stopień zainteresowania utrzymaniem dobrego stanu urządzeń melioracji wodnych przez poszczególnych właścicieli, właściwa koordynacja terminów i zakresów wykonywanych tych prac przez samych zainteresowanych właścicieli gruntów, jest w praktyce bardzo trudna a czasami wręcz niemożliwa do osiągnięcia. Możliwość takiej organizacji prac dają spółki wodne, lecz ich działalnością objęte jest tylko ok. 64% zmeliorowanych gruntów. Należy jednak wskazać, że część spółek wodnych nie prowadzi swojej działalności w sposób wystarczający do zapewnienia odpowiedniego utrzymania urządzeń wodnych. Dodatkowo występujące problemy związane z egzekucją składek członkowskich mają negatywny wpływ na funkcjonowanie spółek wodnych oraz na stan urządzeń melioracji wodnych utrzymywanych przez te spółki. W konsekwencji znaczna część urządzeń melioracji wodnych nie jest utrzymywana w odpowiedni sposób lub zakres wykonywanych prac jest znacznie ograniczony w stosunku do występujących potrzeb. Przedstawiona powyżej sytuacja wskazuje na potrzebę wprowadzenia systemowych zmian w zakresie utrzymania urządzeń melioracji wodnych, które zawarto w przepisach ustawy.

Istotnym, występującym problemem w utrzymaniu urządzeń melioracji wodnych jest brak wyraźnie przypisanej odpowiedzialności za realizację tego obowiązku. Dotychczasowe przepisy wskazują, że utrzymanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów (właścicieli gruntów, na które te urządzenia wywierają korzystny wpływ – zgodnie z legalną definicją tego pojęcia ujętą w art. 199 ust. 2 Prawa wodnego), a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej

działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy - do tej spółki lub tego związku spółek wodnych. Ponadto, jeżeli obowiązek utrzymania urządzeń melioracji wodnej nie jest wykonywany, właściwy organ PGW WP ustala, w drodze decyzji, proporcjonalnie do odnoszonych korzyści przez właścicieli gruntów, szczegółowe zakresy i terminy jego wykonywania. Powyższa sytuacja powoduje, że m.in. rowy melioracyjne, często nie są prawidłowo utrzymane, ze względu na brak możliwości ustalenia podmiotu odpowiedzialnego za ich utrzymanie a także ustalenia podmiotów odnoszących korzyści z tego urządzenia. Ustalenie podmiotów odpowiedzialnych za utrzymanie urządzeń melioracji wodnych a także podmiotów odnoszących korzyści z tych urządzeń może nastąpić w decyzji administracyjnej wydawanej przez PGW WP. Jednak z uwagi na znaczne trudności w określeniu obszaru oddziaływania urządzenia melioracji wodnych a także wszystkich właścicieli nieruchomości na które oddziałuje te urządzenie w wielu przypadkach nałożenie obowiązku, w drodze decyzji administracyjnej, przez PGW WP jest bardzo trudne i czasochłonne. Natomiast brak ustalenia tych danych a w konsekwencji stron postępowania administracyjnego uniemożliwia egzekucje obowiązków w zakresie prawidłowego utrzymania urządzeń melioracji wodnych.

Dlatego też, zaproponowano zmianę art. 205, w którym wskazano, że poza spółkami wodnymi, utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych należy do ich właścicieli, a w przypadku wykonania urządzeń melioracji wodnych na koszt Skarbu Państwa – do zainteresowanych właścicieli gruntów (którzy będą ustaleniu w sposób jednoznaczny na etapie występowania o dofinansowanie wykonania urządzeń melioracji wodnych). Należy wskazać, że jeżeli urządzenie zostało wykonane na koszt Skarbu Państwa na wniosek „zainteresowanych właścicieli gruntów” – to PGW WP dysponuje już listą podmiotów będących „zainteresowanymi właścicielami gruntów”, gdyż zostali oni wskazani w decyzji wydanej na podstawie art. 199 ust. 4 Prawa wodnego. W związku z powyższym w takim przypadku nie występuje problem z ustaleniem podmiotów odpowiedzialnych za prawidłowe utrzymanie urządzeń melioracji wodnych.

W kosztach utrzymywania uczestniczy ten, kto odnosi z nich korzyści. Z uwagi na możliwość partycypacji w kosztach utrzymania przez podmioty inne niż właściciel urządzenia melioracji wodnych – przewiduje się zwolnienie z obowiązku utrzymania urządzeń melioracji wodnych na okres ustalenia wszystkich podmiotów obowiązanych do uczestnictwa w kosztach utrzymania urządzeń melioracji wodnych. Dodatkowo z obowiązku utrzymania urządzeń melioracji wodnych mogą być zwolnieni właściciele urządzeń melioracji wodnych w przypadku gdy wystąpili do PGW WP o wydanie decyzje z art. 206 – przewidującą partycypację pieniężną w kosztach utrzymania tych urządzeń – w sytuacji gdy środki, które mają oni uzyskać w wyniku prowadzonego postępowania będą miały istotne znaczenie dla planowanych do wykonania prac, przykładowo gdy stanowią znaczny zakres środków niezbędnych na utrzymanie urządzeń melioracji wodnych. Podobna sytuacja występuje w odniesieniu do spółek wodnych, które wszczęły postępowanie na podstawie art. 454 Prawa wodnego w celu nakazania partycypacji w kosztach utrzymania urządzeń melioracji wodnych innym podmiotom. Przedmiotowe

rozwiązanie ma na celu ochronę właściciela urządzenia melioracji wodnych zainteresowanego jego utrzymaniem, w sytuacji gdy ma problemy z pozyskaniem środków na ich utrzymanie od innych podmiotów także do tego zobowiązanych.

Dodatkowo w przypadku urządzeń, które faktycznie nie istnieją – gdyż występują tylko w ewidencji urządzeń melioracji wodnych lecz zostały już zniszczone, a ich funkcjonowanie nie ma wpływu na system melioracji wodnych – dopuszcza się zwolnienie z obowiązku utrzymania takich urządzeń. Z obowiązku utrzymania urządzeń melioracji wodnych są zwolnieni właściciele takich urządzeń, które podlegają likwidacji na podstawie art. 190 Prawa wodnego. Dodatkowo przewiduje się fakultatywne zwolnienie z obowiązku utrzymania urządzeń zniszczonych lub zużytych, których przywrócenie byłoby niecelowe – gdyż ich właściciel nie jest tym zainteresowany, a brak funkcjonowania takiego urządzenia nie ma wpływu na grunty osób trzecich.

W art. 205a Prawa wodnego - na PGW WP nałożony został obowiązek opracowania w konsultacji z zainteresowanymi podmiotami regionalnego planu utrzymania urządzeń melioracji wodnych, który ma zawierać minimalne wymogi utrzymania urządzeń melioracji wodnych, w tym określać rodzaj prac utrzymaniowych i częstotliwości ich wykonywania, których wykonanie jest niezbędne w celu spełnienia wymogów minimalnego utrzymania urządzeń melioracji wodnych, zlokalizowanych na obszarze zlewni lub jej części. Opracowanie takiego planu pozwoli na efektywniejszą i kompleksową realizację zadań w zakresie utrzymania urządzeń melioracji wodnych uwzględniającą uwarunkowania lokalne, a także racjonalne wydatkowanie środków w tym zakresie. Regionalne plany utrzymania będą opracowywane dopiero po zakończonej krajowej inwentaryzacji, co pozwoli zebrać pełne informacje na temat funkcjonującego systemu melioracji wodnych i nieprawidłowości w zakresie utrzymania. Częstotliwość opracowywania tych dokumentów będzie zależała od zidentyfikowanych potrzeb – co pozwoli reagować w przypadku konieczności usprawnienia danego lokalnego systemu. Wprowadzenie powyższego rozwiązania pozwoli na systemowe prowadzenie prac utrzymaniowych na danym terenie z uwzględnieniem zasad gospodarowania zasobami wodnymi. Ponadto PGW WP zobowiązane są do publicznego udostępniania projektu powyższego planu w celu zgłaszania uwag przez podmioty zewnętrzne, co pozwoli na ustalenie aktualnej sytuacji w zakresie funkcjonowania urządzeń melioracji wodnych i skuteczniejszą realizację zadań w zakresie ich utrzymania. Udział społeczeństwa w procesie opracowywania regionalnych planów utrzymania pozwoli uwzględnić niezbędne potrzeby społeczne w zakresie usprawnienia systemu utrzymania urządzeń melioracji wodnych, które w wielu przypadkach są sobą ściśle powiązane. Z uwagi na fakt, że na terenach parków narodowych utrzymanie urządzeń melioracji wodnych powinno być podporządkowane celom ochrony przyrody przewidzianym w tym parku – przewiduje się wyłączenie z zakresu regionalnych planów utrzymania obszarów parków narodowych. Ponadto wojskowe tereny zamknięte, mając na uwadze bezpieczeństwo Państwa, oraz ich przeznaczenie i główny cel jakiemu służą, zostały wyłączone z opracowywania regionalnych planów utrzymania.

W celu zapewnienia lepszego uwzględnienia w regionalnych planach utrzymaniach także wymogów infrastruktury kolejowej zakłada się także opiniowanie regionalnych planów utrzymania przez zarządców infrastruktury kolejowej jeżeli urządzenia melioracji wodnych są w dyspozycji tych podmiotów.

Niniejsza ustawa przewiduje w nowym **art. 205b i art. 205c Prawa wodnego** umożliwienie tworzenia grup rolników, które w przyszłości mogłyby przekształcić się w samodzielne spółki wodne. Wprowadzono tryb wsparcia rolników przez gminy w zakresie prowadzenia prac utrzymaniowych. Wskazano, że urządzenie melioracji wodnej, które oddziałuje na grunty co najmniej 5 podmiotów zlokalizowanych na terenie gminy lub służące celom publicznym, mogą być jednorazowo utrzymywane na koszt gminy przez okres nie dłuższy niż 3 lata, za zwrotem w formie tzw. opłaty utrzymaniowej, części kosztów przez właścicieli gruntów, na które te urządzenia wywierają korzystny wpływ. Opłatę utrzymaniową, ustala się w wysokości 30% całkowitych kosztów utrzymania urządzeń melioracji wodnej i pobiera się w 3 równych ratach rocznych. Przedstawiona inicjatywa, może stworzyć warunki do założenia spółki wodnej, która zgodnie z już obowiązującymi przepisami może korzystać z dotacji na prowadzenie prac utrzymaniowych i tym samym obniżyć ich koszty. Opłata utrzymaniowa stanowi dochód gminy a jej nie uiszczenie w terminie podlega egzekucji administracyjnej. Proponowana zmiana określa również okres przedawnienia obowiązku uiszczenia opłaty utrzymaniowej na 20 lat licząc od dnia w którym decyzja ustalająca wysokość opłaty utrzymaniowej urządzenia melioracji wodnej stała się ostateczna. Z uwagi na fakt, że przedmiotowe rozwiązanie dodatkowo ma zachęcać do zrzeszania się rolników zainteresowanych prawidłowym utrzymaniem urządzeń melioracji wodnych w spółki wodne – pierwszeństwo przy wsparciu przez gminy w utrzymaniu urządzeń melioracji wodnych będzie dotyczyło rolników planujących utworzenie spółki wodnej.

Zmiany przewidziane w **art. 206 Prawa wodnego** zakładają, że w przypadku braku wykonywania obowiązków w zakresie utrzymania urządzeń melioracji wodnych właściwy organ PGW WP a dla PGW WP – minister właściwy do spraw gospodarki wodnej wydaje decyzję, w której ustala szczegółowy zakres i termin wykonania tego obowiązku proporcjonalnie do odnoszonych korzyści przez zainteresowanych właścicieli gruntów, wskazując czy doszło do rażącego naruszenia obowiązku. Jeżeli doszło do rażącego naruszenia prawa na podmiot, który dopuścił się naruszenia nakłada się administracyjną karę pieniężną w wysokości 2000 zł za nieprawidłowe utrzymanie każdego urządzenia melioracji wodnych.

Należy wskazać, że ujęcie w tym przepisie kwestii nakładania administracyjnych kar pieniężnych można uznać za szczególnie uzasadnionych przypadek, z następujących względów. Takie rozwiązanie pozwoli znacznie uprościć postępowanie w zakresie nieprawidłowego utrzymania urządzeń melioracji wodnych, które byłoby powiązane z jednoczesnym nakładaniem administracyjnych kar pieniężnych. Organ administracji weryfikując, czy wystąpiło naruszenie prawidłowego utrzymania urządzeń melioracji wodnych, jednocześnie ocenia stopień tego naruszenia (ocenia, czy wystąpiło rażące naruszenie) i jednocześnie w ramach tego samego postępowania nakłada administracyjną karę

pieniężną. Względy ekonomiki procesowej i szybkości postępowania wskazują w tym zakresie, że uzasadnione w tym przypadku jest przeprowadzenie jednego postępowania administracyjnego a nie dwóch (w sprawie ustalenia wystąpienia naruszenia i w sprawie nałożenia administracyjnej kary pieniężnej) w sytuacji gdy w przypadku wystąpienia rażącego naruszenia powinno być wszczęte następne postępowanie w sprawie nałożenia administracyjnych kar pieniężnych, w którym występowała było tożsamość podmiotowa i przedmiotowa sprawy (kara uzależniona jest od rażącego naruszenia prawidłowego utrzymania, które jest oceniane na podstawie postępowania prowadzonego na podstawie art. 206). Dodatkowo takie rozwiązanie łączące postępowanie sankcyjne (nakładania administracyjnych kar pieniężnych) z postępowaniem w sprawie stwierdzenie wystąpienia naruszenia jednoznacznie sugeruje adresatom tego przepisu, że dokonywanie naruszeń w tym zakresie będzie szybko (w ramach tego samego postępowania) karane, co ma dodatkowy walor prewencyjny.

Ponadto, w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania całego systemu melioracji wodnej na danym terenie przewiduje się, że postępowanie z art. 206 Prawa wodnego, może być wszczęte na wniosek właściciela innego urządzenia melioracji wodnej lub urządzenia wodnego na które naruszenie obowiązku ma wpływ.

W **art. 206a Prawa wodnego** zakłada się wprowadzenie możliwości przejęcia od podmiotów publicznych (gmin i starostów) utrzymania urządzeń melioracji wodnych przez PGW WP – w celu skupienia w tym zakresie kompetencji w jednym organie wyspecjalizowanym w zakresie melioracji, który dzięki posiadanym zasobom będzie mógł korzystając z efektu skali realizować obowiązki utrzymaniowe urządzeń melioracji wodnych na danym terenie. PGW WP mogą przejąć utrzymanie urządzeń melioracji wodnych Skarbu Państwa będących w dyspozycji starosty lub gminy za wynagrodzeniem. Powyższe zadania zostały powierzone PGW WP jako profesjonalnemu podmiotowi mającego zasoby do wykonania tych obowiązków (obecnie Wody Polskie są zobowiązane m.in. do utrzymywania cieków wodnych) oraz wiedzę i doświadczenie w tym zakresie. Przedmiotowe rozwiązanie ma na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu urządzeń melioracji wodnych na całym obszarze na którym jest zlokalizowane dane urządzenie melioracji wodnych, a tym samym wykorzystanie korzyści skali – skupienia w jednym profesjonalnym podmiocie zadań i zasobów do prawidłowego utrzymania urządzeń melioracji wodnych.

W **art. 209a Prawa wodnego** przewiduje się wprowadzenie szczegółowych rozwiązań pozwalających usprawnić wydawanie decyzji na podstawie art. 206. Z uwagi na marginalną partycypację w kosztach utrzymania urządzeń melioracji wodnych przez wykonywanie świadczeń niepieniężnych – przewidziano, że zasadą będzie ustalanie obowiązków na podstawie art. 206 w formie pieniężnej – co pozwoli usprawnić prowadzone postępowanie administracyjne. Obowiązek utrzymania może być realizowany przez ponoszenie świadczeń pieniężnych na rzecz właściciela urządzenia melioracji wodnych lub świadczeń o charakterze niepieniężnym w przypadku zawarcia pisemnego porozumienia z właścicielem tego urządzenia melioracji wodnych. W przypadku świadczeń pieniężnych, podziału

kosztów utrzymania na wniosek właścicieli urządzeń melioracji wodnej w drodze decyzji dokonuje właściwy organ PGW WP.

Jednak w celu zapewnienia w pierwszej kolejności rozwiązywania kwestii z prawidłowym utrzymaniem w formie poza-administracyjnej, tj. bez ingerencji organów administracji publicznej, zakłada się, że warunkiem wydania decyzji ustalającej podział kosztów utrzymania urządzeń melioracji wodnych – będzie uprzednie wezwanie podmiotów obowiązanych do partycypacji w kosztach utrzymania tego urządzenia – do zawarcia w tym zakresie umowy ustalającej podział takich kosztów.

W **art. 238 ust. 1a i 2 Prawa wodnego** wprowadza się zmiany mające umożliwić jednostkom samorządu terytorialnego szerszą partycypację w działaniach na rzecz przeciwdziałania skutkom suszy – w tym wykonywania na gruntach osób trzecich – zarówno publicznych jak i prywatnych urządzeń melioracji wodnych a także urządzeń wodnych oraz działach w wodach, które w konsekwencji pozytywnie wpłyną na gospodarkę wodną lokalnej społeczności. Przedmiotowa zmiana ma zapewnić jednostkom samorządu terytorialnego dodatkową możliwość skorzystania ze środków Krajowego Planu Odbudowy w ramach działań „Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich”, w ramach których będą dostępne środki finansowe dla gmin na realizację inwestycji w budowę i modernizację urządzeń melioracji wodnych.

W zmienianym **art. 240 Prawa wodnego** zakłada się przypisanie nowych zadań do odpowiednio regionalnych zarządów gospodarki wodnej (w zakresie orzecznictwem – wydawania decyzji administracyjnych oraz nadzoru nad spółkami wodnymi) albo zarządów zlewni PGW WP.

Zasadne jest przypisanie nadzoru nad działalnością związków spółek wodnych i związków wałowych do regionalnych zarządów gospodarki wodnej PGW WP, gdyż obszar działalności jest większy niż pojedynczych spółek wodnych. Natomiast nadzór nad spółkami wodnymi zostanie przypisany do zarządów zlewni PGW WP.

W zmienianym **art. 272 ust. 10 Prawa wodnego** zakłada się zmianę z kwartału na rok okresu rozliczeniowy opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej. Przedmiotowe rozwiązanie ma ułatwić dla podmiotów obowiązanych rozliczanie przedmiotowej opłaty.

Dodatkowo w **art. 298 Prawa wodnego** zakłada się jednoznaczne wskazanie, że w przypadku budynków wielolokalowych opłaty będą ponosić w imieniu poszczególnych lokatorów wspólnoty mieszkaniowe lub spółdzielnie mieszkaniowe.

W **art. 299 ust. 7 Prawa wodnego** zakłada się w celach zbierania informacji przez PGW WP na potrzeby funkcjonowania przedmiotowej opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji przekazywanie odpowiednich informacji przez gminy.

W **art. 331 Prawa wodnego** przewiduje się zmiany w zakresie rejestru spółek wodnych oraz związków spółek wodnych.

Należy wskazać, że niniejsza ustawa zakłada przejęcie nadzoru nad spółkami wodnymi, związkami spółek wodnych przez PGW WP, co pozwoli zapewnić skupienie w jednym organie – Wodach Polskich

spraw dotyczących melioracji wodnych i spółek wodnych, które są jednym z głównych podmiotów realizujących zadania w zakresie melioracji wodnych.

W **art. 334 pkt 5 Prawa wodnego** przewiduje się jednoznaczne wskazanie, że kontrola gospodarowania wodami będzie dotyczyła także urządzeń melioracji wodnych.

W **art. 336 ust. 1 pkt 1 Prawa wodnego** stanowi konsekwencję rozszerzenia zakresu kontroli gospodarowania wodami prowadzonej przez odpowiednie organy o kontrolę urządzeń melioracji wodnych.

Zmiany w oraz **art. 395 pkt 5a, art. 395a Prawa wodnego**.

Retencjonowanie wody, w szczególności opadowej i roztopowej, stanowi duże wyzwanie i jest niezbędnym elementem efektywnego wykorzystywania zasobów wodnych, nie tylko w rolnictwie, ale również w innych sektorach gospodarki. Rolnicy mogą magazynować wodę opadową czy roztopową w stawach.

W **art. 395 pkt 5a Prawa wodnego** dodatkowo wprowadzono zwolnienie z obowiązku uzyskania pozwolenia wodnoprawnego i zgłoszenia wodnoprawnego na wykonanie urządzeń wodnych służących do odprowadzania wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych lub do ziemi na potrzeby zwykłego korzystania z wód, co ma usprawnić podejmowanie przez społeczeństwa działań mających przyczynić się do większej retencji przez wykonywanie urządzeń zbierających wodę do urządzeń wodnych.

Przed wykonaniem robót, czynności lub urządzeń wodnych, o których mowa w art. 395 pkt 5 (wykonanie urządzeń wodne do poboru wód podziemnych na potrzeby zwykłego korzystania z wód z ujęć o głębokości do 30 m) wymagane będzie dokonanie powiadomienia właściwego dyrektora zarządu zlewni PGW WP.

Zmiana w **art. 400 ust. 11 ustawy Prawo wodne** ma na celu zapewnienia odpowiedniej informacji organom ustalającym opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji, która to działalność stanowi szczególne korzystanie z wód – wymagające uzyskania pozwolenia wodnoprawnego, przewiduje się przekazywanie kopii decyzji wydawanych w tym zakresie (pozwoleń wodnoprawnych) odpowiednim organom gminy ustalającym opłatę za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej.

W **art. 444 ust. 2 ustawy Prawo wodne** wprowadza się zmianę wynikową związaną z przejściem przez PGW WP zadań od starostów oraz od wojewodów w zakresie spółek wodnych i ich związków.

W **art. 446 ustawy Prawo wodne** wprowadza się zmiany związane z przejściem przez PGW WP od starostów i wojewodów zadań dotyczących spółek wodnych i ich związków – m.in. w zakresie zatwierdzania statutów tych spółek i ich związków.

W **art. 447 i art. 447a Prawa wodnego** zakłada się wprowadzenie zmian, które wyeliminują problem członków spółek wodnych – będących następcami prawnymi dotychczasowych członków spółek wodnych – którzy nie są zainteresowani działalnością w spółce wodnej. W związku z istnieniem w rejestrze spółek wodnych spółek, które nie podejmowały w okresie ostatnich lat żadnej działalności, wprowadzono rozwiązanie mające na celu zweryfikowanie, które z tych podmiotów rzeczywiście

istnieją i realizują swoje zadania. Wobec powyższego, każdy następca członka spółki wodnej, chcący wstąpić w jego prawa i obowiązki, musi wyrazić na to zgodę w terminie 3 lat od dnia nabycia praw do majątku związanego z działalnością spółki wodnej. Zakłada się, że w przypadku wyrażenia zgody przez następcę prawnego członka spółki wodnej, wstępuje on w prawa i obowiązki związane z członkostwem w spółce wodnej z dniem wstąpienia w prawa i obowiązki dotychczasowego członka spółki wodnej. Nałożono również na następcę prawnego członka spółki wodnej obowiązek udzielania w terminie 3 miesięcy odpowiedzi na wystąpienie spółki wodnej o wyrażenie zgody na wstąpienie w prawa i obowiązki dotychczasowego członka spółki wodnej. Brak odpowiedzi skutkuje utratą członkostwa w spółce wodnej przez następcę prawnego. Ponadto spółka wodna otrzymała prawo wystąpienia do gminy o przekazanie danych dotyczących następcy prawnego jej członka, co ma umożliwić prawidłową działalność spółek wodnych, w których jeden z członków zmarł i występują problemy z ustaleniem jego następcy prawnego.

W **art. 447b Prawa wodnego** ograniczono możliwość wstępowania do spółek wodnych osób z nich wykluczonych, co ma stanowić sankcję związaną z naruszeniem w wyniku, którego dany podmiot został wykluczony ze spółki wodnej.

Zmiany w **art. 449 ust. 1 Prawa wodnego** mają na celu uproszczenie wpisywania spółki wodnej do systemu informacji gospodarowania wodami. Z uwagi na fakt, że PGW WP będą miały z urzędu informacje o nabyciu przez spółkę wodną osobowości prawnej będą mogły na tej podstawie same (bez wniosku – jak to miało miejsce dotychczas) dokonywać wpisu spółki wodnej w systemie informacji gospodarowania wodami.

Zmiany w **art. 449 ust. 2 pkt 4 Prawa wodnego** są zmianami wynikowymi związanymi z przejęciem przez Wody Polskie zadań od starostów względem spółek wodnych i wydawaniem w tym zakresie decyzji administracyjnych.

W **art. 451 i art. 451a Prawa wodnego** zakłada się przypisanie odpowiedzialności członkom zarządu spółki wodnej za zobowiązania tej spółki – wyłącznie subsydiarnie i w ograniczeniu do określonego katalogu zobowiązań. Mając na uwadze trudności w zakończeniu procesu likwidacyjnego spółki z powodu jej niewypłacalności oraz możliwość braku środków na pokrycie wszystkich zobowiązań, wprowadzono odpowiedzialność członków zarządu spółki za jej zobowiązania, w przypadku gdy egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, tj. za zobowiązania pracownicze, daniny publiczne i koszty likwidacyjne. Powyższe rozwiązanie ma na celu zmobilizować wspólników do racjonalnego dysponowania środkami powierzonymi spółce, w szczególności że w wielu przypadkach spółki te dysponują środkami publicznymi – pochodzącymi z dotacji publicznych.

W **art. 452 Prawa wodnego** wprowadzono procedurę wykluczenia członka spółki wodnej, który nie opłaca składek, ze spółki wodnej, co ma zapewnić członkostwo tylko takim osobom, które realizują obowiązki na nich nałożone. W tym zakresie w **art. 460 ust. 1 Prawa wodnego** zapewniono zarządowi spółki wodnej odpowiednie uprawnienia. Przedmiotowe rozwiązania zapewnić członkostwo w spółce wodnej tylko tym osobom, które faktycznie wykonują na jej rzecz zadania albo partycypują w kosztach

jej działalności. Należy wskazać, że nie każde naruszenie obowiązków członka spółki wodnej prowadzi dany podmiot do wykluczenia ze spółki wodnej. Tylko długotrwałe uchylanie się od wykonywania obowiązków – trwające ponad 6 miesięcy, może doprowadzić do wykluczenia członka ze spółki wodnej. W zmienianym **art. 454 Prawa wodnego** przewidziano wprowadzenie rozwiązania eliminującego problem - często zgłaszany przez istniejące spółki wodne, dotyczący trudności w egzekwowaniu obowiązku zapłaty składek członkowskich na rzecz spółki. Po wezwaniu członka do uregulowania składki i dalszym brakiem zapłaty, członek spółki wodnej będzie wykluczany ze spółki wodnej, a informacja o tym fakcie będzie przekazywana do PGW WP. Następnie względem osoby, która została wykluczona ze spółki wodnej, jeżeli odnosiła ona korzyści z urządzeń spółki wodnej, właściwy organ PGW WP wydaje decyzję, w której określa obowiązek zapłaty świadczeń na rzecz spółki w przyszłości. W opisanym przypadku osoba zobowiązana do świadczeń na rzecz spółki wodnej, ponosi opłatę za wydanie decyzji administracyjnej w wysokości 200 zł, która stanowi przychód PGW WP. Opłata spełnia funkcję rekompensaty kosztów postępowania oraz funkcję dyscyplinującą podmiot zobowiązany do terminowego regulowania swoich zobowiązań.

W projekcie zaproponowano również uszczegółowienie przepisu art. 454 Prawa wodnego. Przepis dotyczy określania świadczeń na rzecz spółki wodnej ponoszonych przez podmioty odnoszące korzyści z urządzeń spółki wodnej. Wysokość i rodzaj świadczeń, oraz terminy ich spełnienia ustala, w drodze decyzji, organ PGW WP właściwy ze względu na lokalizację urządzenia melioracji wodnej. Nowe przepisy wskazują zakres informacji uwzględnianych przy określeniu wysokości świadczeń na rzecz spółki wodnej m.in. koszty utrzymania urządzeń wodnych poniesione przez spółkę wodną w 3 latach poprzedzającym wydanie decyzji – co będzie stanowiło odpowiedni okres pozwalający ustalić średnie koszty utrzymania urządzenia melioracji wodnych. Wprowadzone ustawą zmiany mają ułatwić wydawanie decyzji zgodnie z art. 454 Prawa wodnego, a tym samym zapewnić spółkom wodnym zwrot uzasadnionych kosztów związanych z wykonywaniem zadań statutowych.

Dodatkowo w celu ułatwienia przyznawania świadczeń na rzecz spółki od podmiotów zewnętrznych, odnoszących w tym zakresie korzyści z urządzeń melioracji wodnych przewiduje się uproszczenia dowodowe – w przypadku gdy spółka wodna nie dysponuje odpowiednimi dokumentami potwierdzającymi wysokość kosztów poniesionych na utrzymanie ww. urządzeń – w tym zakresie udział podmiotu zewnętrznego w kosztach ograniczony jest do wysokości 50% wysokości składek członkowskich.

W zmienianym **art. 460 ust. 5 pkt 1 Prawa wodnego** przewidziano wprowadzenie możliwości dokonywania czynności przez jednego członka zarządu w zakresie wzywania do uiszczania składek członkowskich przez pozostałych członków zarządu i podejmowania w tym zakresie działań następczych, o których mowa w art. 454 Prawa wodnego.

W **art. 462, art. 463, art. 464, art. 465, art. 467 Prawa wodnego** wprowadzono przepisy przewidujące przejście przez Wody Polskie od starostów i wojewodów zadania w zakresie nadzoru odpowiednio nad spółkami wodnymi oraz związkami spółek wodnych.

Podsumowując, zaproponowane przepisy mają na celu wzmocnienie funkcjonujących spółek wodnych, poprzez sprawowanie nadzoru przez profesjonalny podmiot jakim jest PGW WP dysponujący zapleczem merytorycznym i sprzętowym, jak również usprawnienie ściągalności składek członkowskich. Ponadto, zaproponowane przepisy mają zapewnić właściwe utrzymanie urządzeń melioracji wodnych, gdzie nie funkcjonują spółki wodne.

Wprowadzenie przepisów art. 479a, 479b, art. 479c Prawa wodnego. Nowy dział XIII Administracyjne kary pieniężne.

W związku z częstymi przypadkami niewywiązywania się przez właścicieli urządzeń melioracji wodnych z obowiązku zgłaszania tych urządzeń do ewidencji urządzeń melioracji wodnych mimo istnienia w obecnym stanie prawnym takiego obowiązku (art. 196 ust. 11 PW), co skutkuje brakiem pełnej informacji o istnieniu tych urządzeń na danym obszarze, przewiduje się wprowadzenie administracyjnych kar pieniężnych o charakterze dyscyplinującym za brak dokonania zgłoszenia nowego urządzenia melioracji wodnych, a także zmiany w zakresie danych podanych przez właściciela takiego urządzenia w ewidencji. Administracyjną karę pieniężną wymierza w drodze decyzji właściwy organ PGW WP. Przedmiotowe rozwiązania ma na celu zapewnić kompletność i poprawność ewidencji urządzeń melioracji wodnych, z której dane będą wykorzystywane do systemowego zarządzania melioracjami wodnymi na danym obszarze.

Dodatkowo zakłada się wprowadzenie administracyjnych kar pieniężnych za brak powiadomienia w zakresie wykonania urządzeń wodnych nie wymagających pozwolenia wodnoprawnego i zgłoszenia wodnoprawnego (art. 479b Prawa wodnego). Dokonywanie powiadomień jest istotne w zakresie prawidłowego gospodarowania wodami na danym terenie gdyż zapewnia kompletność informacji o dokonywanym poborze wody a także innych czynnościach wymagających powiadomienia. Przewiduje się, że administracyjną karę pieniężną będzie wymierzał właściwy organ Wód Polskich. Brak sankcji za dokonywanie powiadomień doprowadziłby do naruszania obowiązku przekazywania informacji do wód na temat zmian w gospodarce wodnej na danym terenie, co faktycznie nie pozwoliłoby w pełni ustalić oddziaływania na wody na danym terenie oraz przyczyn występujących w tym zakresie zmian. Z uwagi na fakt, że dane z powiadomień zbierają Wody Polskie nie ma potrzeby dokonywać powiadomień przez Wody Polskie, które samodzielnie będą zbierały w tym zakresie dane.

Przewiduje się rezygnację z dokonywania powiadomień przez Wody Polskie do ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej, gdyż to organy Wód Polskich będą agregują wszystkie dane terenowe w tym zakresie a następnie będą mogły je wykorzystywać na potrzeby planowania w gospodarce wodnej. Jednocześnie w art. 479b wprowadza się sankcje w postaci administracyjnej kary pieniężnej za niedokonanie powiadomienia organu w wysokości 1000 zł za każde urządzenie wodne, roboty lub czynności. Należy wskazać, że powiadomienie nie jest nowym rodzajem zgody wodnoprawnej warunkującej realizację określonych czynności, gdyż powiadomienie jest wprowadzone wyłącznie w celach ewidencyjnych – ustalania wielkości i zakresu wpływu na gospodarkę wodną danych czynności, w tym wykonywania nowych ujęć wody. Brak pełnych informacji o poborze wody dokonywanym na

danym terenie może znacząco utrudniać prawidłowe gospodarowanie wodami, gdyż w przypadku dużego poboru wód przez wiele urządzeń do poboru wód na potrzeby zwykłego korzystania z wód – skala dokonywanego w tym zakresie poboru wód może być znaczna. Takie działanie może znacząco zmniejszać dostępne zasoby wodne na danym terenie. Niezbędne jest zapewnienie kontroli przedmiotowych działań przez PGW WP, zwłaszcza w kontekście postanowień Ramowej Dyrektywy Wodnej i wpływu na stan wód.

Warto nadmienić, że postanowienia Ramowej Dyrektywy Wodnej odnoszą się do obowiązków sprawozdawczych w szczególności w zakresie jednolitych części wód podziemnych. Celem środowiskowym dla jednolitych części wód podziemnych jest zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń, zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu, oraz ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan. Należy wskazać, że wykonanie studni nie tylko może ograniczać lub pozbawiać wody właścicieli studni istniejących, ale także jest działaniem mogącym wpłynąć na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych jednolitych części wód podziemnych.

Z uwagi na powyższe, wykonanie studni nie może się odbywać bez kontroli organów gospodarki wodnej.

W art. 522 ust. 2a pkt 2, ust. 2b, ust. 2c pkt 2 Prawa wodnego przewiduje się zmiany w zakresie częstotliwości przedkładania oświadczeń dotyczących opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji – które będzie można składać raz do roku a nie kwartalnie. Przedmiotowe rozwiązanie uprości dla podmiotów obowiązanych do ponoszenia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji obowiązki sprawozdawcze.

Art. 51 niniejszej ustawy wprowadza zmiany w ustawie z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących, celem zapewnienia pierwszeństwa realizacji inwestycji przeciwdziałających skutkom suszy w przypadku kolizji z inwestycjami mieszkaniowymi.

Ponadto wskazuje się, że przy realizacji inwestycji mieszkaniowych koniecznym będzie uwzględnianie wymagań związanych z przeciwdziałaniem skutkom suszy w postaci zagospodarowania wód opadowych i powierzchni biologicznie czynnej. Powyższe wymogi będą miały zastosowanie do określenia warunków wynikających z potrzeb ochrony środowiska w zakresie gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi na gruncie ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących.

Art. 52 niniejszej ustawy przewiduje zmiany w ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o Centralnym Porcie Komunikacyjnym. Przedmiotowe rozwiązania mają pozwolić na realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy jako inwestycji towarzyszących, co pozwoli także w ramach tego przedsięwzięcia pozytywnie wpływać na zapewnienie odpowiedniego poziomu retencji terenowej.

Przewiduje się także dostosowanie przedmiotowej ustawy, w jej art. 33, w związku z wprowadzeniem nowego rodzaju inwestycji realizowanych na podstawie szczegółowej niniejszej ustawy.

Art. 53-55 niniejszej ustawy zakłada, iż w związku z potrzebą zweryfikowania i uzupełnienia danych zawartych w ewidencji urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów przewiduje się przeprowadzenie w latach 2022-2024 Krajowego Programu Inwentaryzacji. Zadania w tym zakresie zostały powierzone PGW WP. Krajowy Program Inwentaryzacji obejmuje zarówno właścicieli urządzeń melioracji wodnych jak również spółki wodne, które zostały utworzone do wykonywania, utrzymania lub eksploatacji urządzeń wodnych, służących do melioracji wodnych oraz prowadzenia racjonalnej gospodarki na zmeliorowanych gruntach. Objęcie przedmiotowych podmiotów Krajowym Programem Inwentaryzacji wynika z faktu, że to faktycznie te podmioty dysponują urządzeniami melioracji wodnych – do których PGW WP powinny mieć zapewniony dostęp w ramach inwentaryzacji. Powyższe podmioty zobowiązane są, w terminie 30 dni, do udzielania informacji dotyczących urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów w przypadku wystąpienia z takim żądaniem przez PGW WP. PGW WP w celu weryfikacji danych uzyskały prawo do wejścia na teren nieruchomości na której znajduje się urządzenie melioracji wodnej lub zmeliorowany grunt, a także na nieruchomość sąsiednią jak również w celu wykonania badań, pomiarów, oględzin urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów oraz utrwalania ich przebiegu.

Krajowy Program Inwentaryzacji stanowi pierwszy etap tworzenia systemu melioracji wodnych w Wodach Polskich, który ma zapewnić prawidłowe funkcjonowanie na terenie kraju systemu urządzeń melioracji. Zebranie, uzupełnienie i poprawienie danych, którymi dysponują PGW WP pozwoli na późniejszym etapie opracowywać regionalne plany utrzymania – określające minimalne wymogi utrzymania przedmiotowych urządzeń. PGW WP w ramach przekazanych od marszałków województw w 2018 r. baz danych dysponują już danymi terenowymi z poszczególnych województw – jednak w wielu przypadkach przedmiotowe dane są nieprecyzyjne, niepełne i wymagają weryfikacji i uzupełnienia.

Z uwagi na fakt, że system melioracji wodnych ma istotne znaczenie dla społeczeństwa – przewiduje się udział w przeprowadzaniu Krajowego Programu Inwentaryzacji – Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowego Instytutu Badawczego (IMGW), jeżeli wystąpi taka potrzeba. Szczegółowe warunki i zasady współpracy przy realizacji Krajowego Programu Inwentaryzacji zostaną określone w porozumieniu zawartym pomiędzy IMGW i PGW WP.

W celu zapewnienia skutecznego przeprowadzenia Krajowego Programu Inwentaryzacji zakłada się przyznanie pracownikom PGW WP a także podmiotom trzecim współpracującym z PGW WP na podstawie stosownej umowy, uprawnienie do wejścia na teren nieruchomości, na której znajduje się urządzenie melioracji wodnych – w celu wykonania badań terenowych i ustalenia parametrów tego urządzenia.

Z uwagi na fakt, że regionalne plany utrzymania nie będą obejmowały terenów zamkniętych, przeznaczonych na potrzeby obronności, tym samym z Krajowego Programu Inwentaryzacji wyłączone zostały urządzenia melioracji wodnych znajdujące się na tych terenach.

W **art. 54 niniejszej ustawy** – określono zakres danych zbieranych w ramach Krajowego Programu Inwentaryzacji, z podziałem na dane fakultatywne oraz obligatoryjne. Należy wskazać, że dane obligatoryjne to dane niezbędne na potrzeby opracowywania regionalnych planów utrzymania. Natomiast dane fakultatywne – mogą być potrzebne do opracowywania ww. dokumentów – jednak tylko w określonych przypadkach, zależnie od uwarunkowań danego urządzenia melioracji wodnej. .

W **art. 55 niniejszej ustawy** zakłada przyznanie uprawnień pracownikom PGW WP a także pracownikom podmiotów zewnętrznych współpracujących z PGW WP w oparciu o stosowną umowę, w celu przeprowadzenia Krajowego Programu Inwentaryzacji.

Art. 56-60 niniejszej ustawy - zmiany mają charakter porządkujący i dostosowujący przepisy ustawy o planowaniu, ustawy o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących i ustawy Prawo budowlane do wprowadzanych niniejszą ustawą rozwiązań.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, obowiązujące w dniu wejścia w życie art. 56 niniejszej ustawy, zachowują moc. Do projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego albo ich zmian, które wyłożono do publicznego wglądu przed dniem wejścia w życie **art. 56 niniejszej ustawy**, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obowiązujących w dniu wejścia w życie **art. 56 niniejszej ustawy**, sprzeczne z art. 1 ust. 5 ustawy o planowaniu zmienianej w art. 47, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie mogą stanowić podstawy do odmowy wydania pozwolenia na budowę lub wniesienia sprzeciwu, o którym mowa w art. 30 ust. 5 ustawy Prawo budowlane.

Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, wydane przed dniem wejścia w życie **art. 56 niniejszej ustawy**, sprzeczne z art. 1 ust. 5 ustawy o planowaniu zmienianej w art. 47, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie mogą stanowić podstawy do odmowy wydania pozwolenia na budowę lub wniesienia sprzeciwu, o którym mowa w art. 30 ust. 5 ustawy Prawo budowlane. Należy wskazać, że zgodnie ze zmianą przewidzianą w art. 1 ust. 5 ustawy o planowaniu, zakłada się, że wprowadzenie dwóch nowych wymagań dotyczących zagospodarowania przestrzennego:

- 1) zakładającego, co do zasady, zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w obrębie działki budowlanej lub odprowadzenie tych wód do lokalnego systemu zagospodarowania,
- 2) zapewniającego odpowiednie wielkości powierzchni biologicznie czynnej.

Przedmiotowy przepis ma zapewnić możliwość wydania pozwoleń na budowę na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które w dniu wejścia w życie

nie będą przewidywały nowych wymogów – tj. mogą przykładowo przewidywać możliwość zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w ramach systemów kanalizacji deszczowej. W związku z powyższym organy rozpatrujące wnioski o wydanie pozwolenia na budowę lub zgłoszenia na budowę, które wydawane jest także na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub w przypadku jego braku – na podstawie decyzji o warunkach zabudowy, nie powinny odmawiać wydania odpowiednich pozwoleń na budowę.

Do spraw ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego i spraw ustalenia warunków zabudowy, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie **art. 58 niniejszej ustawy**, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Do uchwał o ustaleniu lokalizacji inwestycji mieszkaniowej wydanych na podstawie wniosku złożonego przed dniem wejścia w życie **art. 58 niniejszej ustawy**, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie **art. 60 niniejszej ustawy**, dotyczących pozwoleń na budowę oraz zgłoszeń, o których mowa w art. 30 Prawa budowlanego, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w ustawy o planowaniu w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 61 niniejszej ustawy zawiera delegację do wydania rozporządzenia umożliwiającego zmiany w ustawie budżetowej związane z przejęciem zadań od starostów i wojewodów przez PGW WP, co ma służyć realizacji celów przewidzianych w niniejszej ustawie.

Art. 62 niniejszej ustawy zakłada wprowadzenie ułatwień w procedurze legalizacji urządzeń służących do poboru wody (studni). W tym celu dokonuje się zastąpienia opłaty legalizacyjnej na rzecz opłaty ponoszonej w wysokości przewidzianej jak za wydanie pozwolenia wodnoprawnego. Oznacza to, że w okresie przejściowym – roku od dnia wejścia w życie przepisów ustawy – będzie można zgłosić do PGW WP urządzenia wodne służące do jej poboru oraz urządzenia melioracji wodnej w celu ich zalegalizowania, za opłatą równą opłacie za wydanie pozwolenia wodnoprawnego. Tego rodzaju przepis pozwoli uporządkować sprawy poboru wody na obszarach rolniczych. W takim przypadku zgłoszenie nielegalnego urządzenia nie będzie stanowiło wykroczenia. W celu zachęcenia podmiotów do zgłaszania do ewidencji urządzeń melioracji wodnych dotychczas wykonanych urządzeń – takie same zasady legalizacji tych urządzeń zastosowano do urządzeń melioracji wodnych. Wyłączono także w okresie przejściowym do opisanych przypadków stosowanie art. 476 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne. Ten przepis dotyczy sankcji karnych za korzystanie z wód bez wymaganej zgody wodnoprawnej lub z przekroczeniem warunków określonych w pozwoleniu wodnoprawnym.

Art. 63 niniejszej ustawy zakłada przejęcie dokumentacji przez PGW WP od starostów oraz wojewodów w zakresie dotychczas prowadzonego nadzoru nad spółkami wodny, związkami spółek wodnych oraz związkami wałowymi, co ma zapewnić Wodom Polskim możliwość prawidłowego wykonywania nowych zadań. Z uwagi na fakt, że postępowania administracyjne wymagają zachowania odpowiednich terminów ustawowych, w przypadku postępowań będących w toku, starostowie oraz

województwie przekażą dokumentację w krótszym terminie - 14 dni od dnia wejścia w życie tego przepisu.

Art. 64 niniejszej ustawy wprowadza obowiązek powiadomienia PGW WP w zakresie czynności wykonanych przed dniem wejścia w życie ustawy, a które powinny podlegać ewidencji przez PGW WP. Przedmiotowe rozwiązanie ma zapewnić Wodom Polskim pełną informację o wykonanych i obecnie istniejących urządzeniach wodnych, o których mowa w art. 395 pkt 5 (urządzenie do poboru wód podziemnych na potrzeby zwykłego korzystania z wód z ujęć o głębokości do 30 m). Na podstawie przedmiotowych danych PGW WP będą miały kompletne dane o dokonywanym na danym terenie poborze wody, co pozwoli odpowiednio zarządzać zasobami wodnymi na obszarze zlewni.

Art. 65 niniejszej ustawy wprowadza się obowiązek dokonania zgłoszenia do ewidencji urządzeń melioracji wodnych takich urządzeń melioracji wodnych, które dotychczas nie zostały wpisane do takiej ewidencji, gdy nie występował w tym zakresie obowiązek prawny. Na realizację tego obowiązku przewidziano odpowiedni termin – 2 lat od dnia wejścia w życie przepisu. Przedmiotowy przepis zapewni kompletności ewidencji urządzeń melioracji wodnych, które będzie stanowiło instrument prawidłowego zarządzania melioracją wodną na danym terenie.

Art. 66 niniejszej ustawy zakłada, że do opłat za zmniejszenie naturalnej retencji, należnych za okres do dnia 31 grudnia 2022 r. oraz wpływów z tych opłat stosuje się przepisy dotychczasowe. Przedmiotowe rozwiązanie zapewni odpowiedni okres na wdrożenie nowych rozwiązań.

Art. 67 niniejszej ustawy zakłada utrzymanie w mocy niezbędnych przepisów wykonawczych, których upoważnienia ustawowe są zmieniane w niniejszej ustawie.

Art. 68 niniejszej ustawy zakłada przejście przez Wody Polskie po pracowników z urzędów wojewódzkich, którzy dotychczas wykonywali zadania w zakresie nadzoru nad związkami spółek wodnych, związkami wałowymi i spółkami wodnymi. Po analizie liczby osób wykonujących w tym zakresie zadania w urzędach wojewódzkich wynika, że co do zasady w większości urzędów zatrudniona w tym zakresie jest jedna osoba. W związku z planowanym zapewnieniem pracy dla osób wykonujących w tym zakresie dotychczasowe zadania, posiadających odpowiednie doświadczenie i kwalifikacje przewiduje się w przypadku, gdy do wskazanych zadań jest dedykowany jeden pracownik przeniesienie tych pracowników na tych samych warunkach pracy do Wód Polskich z jednoczesnym przejściem środków finansowych na ten cel.

Art. 69 niniejszej ustawy stanowi, że ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od jej ogłoszenia Dzienniku Ustaw, z wyjątkami wskazanymi poniżej:

1) art. 47, art. 51 pkt 2, art. 56-60, które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia;

Powyższy termin wynika z konieczności dostosowania do proponowanych zmian w obszarze planowania przestrzennego.

2) art. 50 pkt 2 lit. a, pkt 3-5, 16, 20-38, art. 63, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.;

Powyższy termin wynika z konieczności wejścia przepisów wprowadzających zmiany w zakresie opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji z początkiem roku, a także przejęcia nadzoru od starostów i wojewodów w zakresie spółek wodnych, związków spółek wodnych i związków wałowych.

3) art. 50 pkt 3 - w zakresie art. 205 ust. 2 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 50, pkt 4 - w zakresie art. 205a, pkt 8 lit. b tiret drugie - w zakresie art. 240 ust. 4 pkt 19 ustawy zmienianej w art. 50, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r. Powyższe terminy wynikają z konieczności dostosowania się podmiotów do proponowanych zmian dotyczących melioracji wodnych – w zakresie regionalnych planów utrzymania urządzeń melioracji wodnych

Realizując obowiązek wynikający z art. 66 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162, z późn. zm.) dokonania oceny przewidywanego wpływu projektu ustawy na działalność mikro-przedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców należy stwierdzić, że niniejsza ustawa będzie wywierać pośredni wpływ na sektor przedsiębiorstw.

Przedmiotowy wpływ nastąpi poprzez realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, projekt może mieć pozytywny wpływ na funkcjonowanie dużych przedsiębiorstw oraz sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw ze względu na poprawę dostępności zasobów wodnych oraz stworzenie nowych miejsc pracy przy realizacji inwestycji.

Projekt ustawy będzie miał bezpośredniego wpływu na funkcjonowanie rodziny, obywateli, w tym osób niepełnosprawnych i starszych oraz gospodarstw domowych, w zakresie wprowadzenia ułatwień przy wykonywaniu urządzeń wodnych, a także podejmowania określonych czynności dotychczas wymagających uzyskania odpowiedniej zgody wodnoprawnej. Ponadto niniejsza ustawa będzie miała wpływ na właścicieli urządzeń melioracji wodnych, którzy na potrzeby Krajowego Programu Inwentaryzacji będą musieli zapewnić dostęp do urządzeń melioracji wodnych – a także dodatkowo, w miarę potrzebę udzielać stosownych wyjaśnień. Pośredni wpływ będzie następował przez realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Niniejsza ustawa będzie miała pozytywny wpływ na funkcjonowanie rodziny, obywateli w tym osób niepełnosprawnych i starszych oraz gospodarstw domowych ze względu na poprawę dostępności zasobów wodnych.

Projekt ustawy nie będzie miał bezpośredniego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość oraz sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych. Pośrednio, poprzez realizację inwestycji w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, projekt może mieć pozytywny wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) projekt ustawy zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji z chwilą przekazania projektu do uzgodnień międzyresortowych.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. Projekt ustawy nie podlega konieczności przedstawienia organom lub instytucjom Unii Europejskiej, o których mowa w § 39 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.